

ÅRSRAPPORT 2023

Riksantikvaren

Innhold

1. Leders beretning	4
2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	5
Om Riksantikvaren	5
Organisasjon	7
Ledelsen	7
Nøkkeltall	8
3. Årets aktiviteter og resultater	8
3.1 Overordnet resultatdel	8
Tema: Meld. St. 16 (2019-2020)	8
Tema: Kunnskaps- og fagutvikling	10
Tema: Digitale tjenester	11
Tema: KLDs kunnskapsstrategi	12
Tema: Klima	12
3.2 Detaljert resultatdel. Nasjonale mål, prioriteringer, styringsparameter og oppdrag for 2023..	13
Resultatområde kulturminner og kulturmiljø	13
Polarområdene	21
Prioriteringer på tvers av resultatområdene	22
Resultatområde internasjonalt	27
Andre forvaltningsoppgaver	28
3.3 Ressursbruk	34
4. Styring og kontroll i virksomheten	37
4.1 Risikostyring og analyser	37
4.2 Fellesføringer fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)	38
Lærlinger	38
Konsulentbruk	38
Desentralisert arbeid	39
4.3 Evalueringer, tilsyn og revisjon	39
Intern revisjon ISO 27001	39
Ekstern revisjon ISO 27001	39
Beredskapsøvelse	39
Riksrevisjonen	40
4.4 Personellmessige forhold	40

Flytteprosjektet.....	40
Ledelse og medarbeiderskap	40
Medarbeiderundersøkelse.....	41
Medarbeidersamtaler	41
Arbeidsmiljø / HMS.....	41
5. Vurdering av fremtidsutsikter.....	43
6. Årsregnskap 2023.....	44
Vedlegg til årsrapport:	
Rapportering på aktivitets- og redegjørelsesplikt i likestillings- og diskrimineringsloven 2023.	

1. Leders beretning

Et år med vind, vann og brann

I 2023 fikk vi føle klimaendringene på kroppen. Ekstremværet Hans rullet inn over Østlandsområdet på sensommeren og satte boliger, landskap, transportårer og kulturminner under vann. Vi har snakket om klimaendringene lenge, men det var nå det ble virkelig for mange. Samfunnet fikk testet beredskapen, men hvordan er beredskapen i kommunene?

Heldigvis gikk det stort sett bra med kulturminnene våre, men vi har kartlagt at mange kommuner ikke har beredskapsplaner for å ta vare på sine kulturminner når ekstremværet rammer. Dette må vi jobbe mer med, og vi har samarbeidet med Møre og Romsdal om å teste ut nye ROS-analyser i tre kommuner, med temaet klima og kulturminner. Dette er et viktig og nyttig arbeid som vi viderefører. Kommunene oppgir i en undersøkelse at de har lite kapasitet, og vårt arbeid med ROS-analyser bidrar til å gjøre det enklere å ta tak i beredskapen lokalt.

Året var også preget av alt for mange branner i kulturminner og trehusmiljøer. Det startet med Festningen restaurant i Oslo, før hus gikk med i Kragerø, Porsgrunn, Levanger, Bergen, Stavanger og Farsund. Flere fylkeskommuner har etterlyst mer kompetanse om brannsikring, og det landsdekkende brannseminaret vi holdt i Risør i mai i samarbeid med Agder ga ny kunnskap og viktig erfaringsdeling på tvers av fylkesgrensene.

Beredskap er mer enn klima og brann, og situasjonen i verden har også gitt et tyngende alvor til vårt arbeid med kulturarv i krig og konflikt. For oss har det vært viktig å samle mennesker og institusjoner sammen for å diskutere og lære, slik at vi kan forberede oss på det verste. Riksantikvaren har et mandat fra Klima- og miljødepartementet for å oppfylle Haagkonvensjonen, som handler om hvordan samfunnet kan beskytte norske kulturminner i en krigssituasjon. Arbeidet med Haagkonvensjonen må få sin plass i samfunnsikkerhet og beredskap, og i 2023 la vi et godt grunnlag for det videre arbeidet.

Året vi forlot er ikke bare dystert. Vi ser god effekt av tilskuddene til kulturminner ute i fylkene. Bygninger og båter blir satt i stand, håndverkere får oppdrag og eiere og lokalsamfunn opplever stolthet, tilhørighet og glede. Riksantikvaren har jobbet systematisk og metodisk over flere år for å gjøre tilskuddsforvaltningen mer effektiv og spisset, og gjøre retningslinjer for tilskudsarbeidet tydeligere, slik at tilskuddene når de rette mottagerne.

Over flere år har vi fått rapporter om mangel på håndverkere som kan bruke tradisjonelle metoder og materialer. Derfor startet vi høsten 2023 opp et arbeid med en ny håndverksstrategi. Oppstarten av dette arbeidet har blitt svært godt mottatt, og vi har fått et solid samarbeid med både byggebransjen og utdanningssektoren om strategien.

Byutviklingsdebatter raser mange steder og i mange norske byer: For høyhus eller mot høyhus, stygt og pent, er heftig debattert både i kommunestyre, lokalaviser og på sosiale medier. For Riksantikvaren er det viktig å være en tydelig stemme ved å fortelle hva vi mener er god kvalitet i byutviklingen: Kulturminnene og kulturmiljøer gir byer og tettsteder sitt særpreg og gjør dem unike.

Vi bruker vår bystrategi aktivt for å fremme at kulturminner og kulturmiljø er en viktig ressurs for samfunnet, for næringsliv, for reiseliv og for nærmiljø. I en undersøkelse blant kommunene ser vi at

det store flertallet mener at kulturmiljøer gir fortrinn for livskvalitet og levende lokalsamfunn, mens så godt som alle mener at kulturmiljø bidrar positivt til reiseliv og næringsutvikling.

Aktiv bruk er det beste vern, og vi mener at kulturmiljøforvaltningen skal være løsningsorientert. Våren 2023 publiserte vi en ny veileder om solceller. Med denne veilederen bidrar vi til å dekke behovet for informasjon om energieffektivisering, noe som også er til nytte for eiere av kulturminner. Veilederen har blitt tatt godt imot, og de første prosjektene som tester den ut er allerede fullført.

Retten før jul leverte vi et viktig oppdrag til Klima- og miljødepartementet: Vår anbefaling om at området Várjjat Siida bør settes på Norges tentative liste for å bli verdensarv. Mange tenker at kulturminner og kulturmiljøer er knyttet til ting, men det handler om mennesker, vår historie og tilhørighet. Få steder i Norge kan fortelle en så lang historie som Várjjat Siida. Det er et område med bosetting i over 12 000 år, unike boplasser og fangstområder, og vi har hatt et godt samarbeid med Sametinget for å skaffe kunnskap om dette unike området.

I jubileumsåret 2023 gjennomførte vi 10 fredninger. Vi feiret 100 år med fredninger, og vi markerte mangfoldet med fredninger av fire av våre nasjonale minoriteters kulturminner, både jødiske, kvenske, skogfinske og kulturminnene til romani/tatere. Disse fredningene foregikk fra Larvik i sør til Storfjord i nord, for de to førstnevnte, mens fredningene av kulturminner som er knyttet til tatere og skogfinner har vært på Østlandet. I tillegg har vi fredet både Norges 15. fartøy, Folkets hus i Sauda, det tekniske kulturminnet Isfjord radio på Svalbard, en storgård på Toten og en overklasseperle av en villa i Oslo. Vi skal bidra til at et mangfold av kulturminner blir bevart, og jeg mener at fredningene i 2023 er et tydelig bevis på at Norgeshistorien har rom for mange fortellinger som nå skal leve videre som fredninger inn i evigheten.

Hanna Geiran

Riksantikvar

2. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Riksantikvaren er direktoratet for kulturmiljøforvaltning, og Klima- og miljødepartementets (KLD) sentrale rådgivende og utøvende faginstans for forvaltning av kulturmiljø. Jobben vår er å sikre et godt kunnskapsgrunnlag, sette kulturmiljøpolitikken ut i livet og gi faglige innspill til politikkutviklingen.

Om Riksantikvaren

Regjeringen og Stortinget fastsetter de nasjonale miljømålene og virkemidlene som stilles til rådighet. Riksantikvaren skal bidra til å realisere regjeringens nasjonale mål, som gjenspeiler hva Norge vil oppnå på viktige miljøområder. Vi arbeider for å oppnå de klima- og miljøpolitiske målene som årlig blir presentert i Prop.1 S. Riksantikvaren har et særlig ansvar for å nå kulturmiljømålene på de områdene der Riksantikvaren har myndighet og juridiske virkemidler. De aktuelle resultatområdene er kulturminner, kulturmiljø og polarområdene.

De nasjonale målene på kulturmiljøfeltet er:

Regjeringen og Stortinget fastsetter de nasjonale miljømålene. I kulturmiljømeldingen, Meld. St. 16 (2019-2020) *Nye mål for kulturmiljøpolitikken - Engasjement, bærekraft og mangfold*, har Stortinget fastsatt tre nasjonale mål i kulturmiljøpolitikken:

- Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø
- Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging
- Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk

Riksantikvaren har følgende hovedfunksjoner:

- Gi Klima- og miljødepartementet faglige innspill i arbeidet med politikk- og regelverksutvikling, herunder å gjennomføre utredninger og analyser, samt gi råd om tiltak og virkemidler for å sikre måloppnåelse på kulturmiljøområdet.
- Bidra til bærekraftig vern og utvikling av kulturmiljø på grunnlag av de til enhver tid gjeldende lover, forskrifter og strategier.
- Arbeide, iverksette, gi råd og formidle etter sine fem direktoratroller: Den fagpolitiske rollen, myndighetsrollen, ekspert- og rådgiverrollen, samfunnsaktørrollen og systemrollen.
- Bistå fylkeskommunene, Sametinget og Sysselmesteren på Svalbard med veiledning og oppfølging innen kulturmiljøområdet.
- Utvikle digitale tjenester som sikrer en enhetlig kulturmiljøforvaltning som forvalter sentrale data om kulturmiljø.
- Legge til rette for verdiskaping og bærekraftig bruk av kulturminner, kulturmiljø og landskap.
- Være rådgiver for bruk av kulturminner og kulturmiljø som ressurs for by- og stedsutvikling for å skape levende bymiljøer og kvalitet i omgivelsene.
- Vi har også en rådgivende funksjon overfor annen offentlig forvaltning, allmennheten og næringslivet.

Riksantikvaren har en sentral rolle når det gjelder å gjøre strategiske veivalg på kulturmiljøfeltet. Riksantikvaren vedtok ny virksomhetsstrategi sommeren 2021. Den er grunnlaget for utvikling av Riksantikvarens virksomhet de kommende årene, frem til 2026. Strategien beskriver våre fem direktoratroller, strategiske satsinger og mål som gir føringer for prioriteringene vi må gjøre for å lykkes med arbeidet vårt. Vi har følgende strategiske satsinger:

- Riksantikvaren skal legge til rette for engasjement, medvirkning og bidra til demokratiske prosesser for kulturmiljø.
- Riksantikvaren skal arbeide for at kulturmiljø bidrar til å oppfylle FNs bærekraftsmål.
- Riksantikvaren skal arbeide for å bevare et mangfold av kulturmiljø.
- Riksantikvaren skal bidra til å utvikle og formidle kunnskap om kulturmiljø.

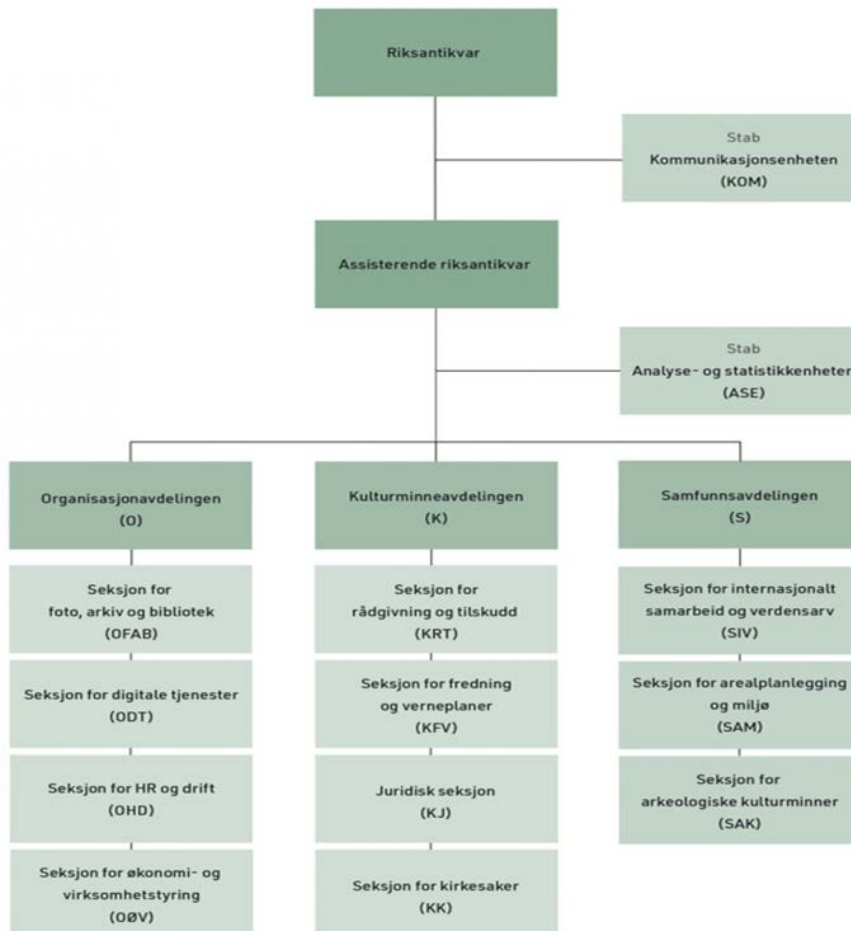
Riksantikvaren ledes av Hanna Geiran og virksomheten holder til i Dronningens gate 13 i Oslo.

Organisasjon

Riksantikvaren er organisert i to kulturminnefaglige avdelinger og en organisasjonsavdeling. I tillegg har Riksantikvaren en kommunikasjonsenhet og en stab for analyse og statistikk (se organisasjonskart).

Organisasjonskart

Ledelsen

Ledelsen hos Riksantikvaren består av:

Hanna Geiran, riksantikvar

Audun Skeidsvoll, assisterende riksantikvar

Trude Luice Nedregård Isaksen, kommunikasjonsdirektør

Elisabeth Dahle, avdelingsdirektør i Samfunnsavdelingen (t.o.m. 12.1.2024)

Linda Veiby, fung. avdelingsdirektør i Samfunnsavdelingen (f.o.m. 13.1.2024)

Turid Kolstadløyen, avdelingsdirektør i Kulturminneavdelingen

Astrid Auran Nesbø, organisasjonsdirektør

Nøkkeltall

Vi viser til kapittel 3.3 (ressursbruk) og 6 (årsregnskap) for mer detaljert informasjon om vår ressursbruk i 2023.

Antall utførte årsverk

Riksantikvaren hadde i løpet av 2023 122 faste og midlertidige utførte årsverk mot 126 i 2022. Ett årsverk defineres som en person i 100 % stilling i et helt år. Timetall som utgjør et årsverk, vil variere for ulike medarbeidergrupperinger. Antall årsverk beregnes som sum av månedsværk i valgt periode, delt på antall måneder i utvalgsperioden.

Samlet tildeling

Samlet tildeling økte med 0,8 % fra 2022, og utgjorde i 2023 kroner 744 051 000.

Endringen i samlet tildeling skyldes prisindeksregulering og kompensasjon etter lønnsoppgjøret for 2023, samt noe ekstra midler til endring av digitale systemer som følge av oppløsning av fylkene. Vi henviser til ledelseskomentaren i del 6 Årsregnskap for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved Riksantikvarens årsregnskap.

Driftsutgifter

Driftsutgifter i 2023 var kroner 236 527 919 mot kroner 233 781 081 i 2022, noe som er en økning på 1,2 %. Lønnsandelen av utgiftene på Riksantikvarens driftspost (01-posten) utgjør ca. 78 %. I tillegg har vi to driftsposter (post 21 og 22) som er rene prosjektposter og som benyttes til Riksantikvarens egne prosjekter. Der posteres det kun lønnsutgifter til midlertidige ansatte og engasjementer i prosjektene. Samlet for post 01, 21 og 22 utgjorde lønnsandelen 53,6 %, og den steg med 0,6 % fra 2022.

Utnyttelsesgrad for driftspostene

Riksantikvarens utnyttelsesgrad for drift (post 01 – 29) ble 97 % i 2023. Det er nedgang i utnyttelsesgraden i 2023 med 2 % fra 2022.

Lønnsutgifter per årsverk

Lønnsutgifter per årsverk i 2023 er kroner 1 039 528, noe som er en økning på 5,4 % fra 2022.

3. Årets aktiviteter og resultater

I kapittel 3 rapporterer vi ut fra krav og føringer som er gitt i tildelingsbrev og i hovedinstruks for Riksantikvaren.

3.1 Overordnet resultatdel

Tema: Meld. St. 16 (2019-2020)

Overordnet prioritering: Bistår i oppfølging av Meld. St. 16 (2019-2020) Nye mål i kulturmiljøpolitikken - Engasjement, bærekraft og mangfold. Som ledd i oppfølgingen er koblingen mellom natur og kulturmiljø vektlagt. Arbeidet har både et nasjonalt og internasjonalt perspektiv, og integrerer bærekraftsmålene.

Bevaringsstrategier er et hovedgrep i kulturmiljømeldingen for å nå de nasjonale målene. Strategiene støtter opp om måloppnåelse for bærekraftsmålene, særlig mål 11, 13 og 17.

Strategiene vil koble kulturmiljø og natur der det er relevant, og dermed også ha effekt for bærekraftsmål 14 og 15.

Riksantikvaren har involvert mange interessenter for å forankre strategiarbeidet, sikre bredde og kvalitet og berede grunnen for å gjennomføre strategiene. Det omfatter blant annet kulturmiljøforvaltningen, kommuner, sektormyndigheter, kunnskapsmiljøer, næringsliv og frivillige organisasjoner. Høringen, med nær hundre innspill, viste stor støtte til bevaringsstrategigrepet og til de foreslåtte temaene. Den signaliserte også betydelig interesse for bevaringsstrategiene og forventninger til disse, og ønske fra mange om å bidra.

Forslag til temaer for bevaringsstrategier ble oversendt til Klima- og miljødepartementet (KLD) 1. juni 2023. Høsten 2023 har Riksantikvaren utviklet forslag til bevaringsstrategi for kystens kulturmiljø. Arbeidet har omfattet kunnskapsinnhenting og innspillprosesser med en bredt sammensatt ressursgruppe, med representanter fra arkeologimiljøene, museumsfeltet og frivilligheten. Arbeidet har først og fremst hatt som hensikt å foreslå prioriteringer av deltemaer og innsatsområder. Det er etablert et forslag til grunnlag og en praksis for detaljering av bevaringsstrategiene i årene fremover.

Gjennom satsingen og tilskuddsordningen Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) ivaretas jordbrukslandskap med store kulturmiljøverdier. Tilskuddsmidlene bidrar blant annet til at mange fredete og verneverdige bygninger, steingarder/skigarder blir satt i stand, og at fredete kulturminner og kulturbetinget biologisk mangfold blir skjøttet.

Riksantikvaren skal være et kunnskapsnav for internasjonalt samarbeid på kulturmiljøfeltet. I 2023 reviderte Riksantikvaren strategien for internasjonalt samarbeid. Strategien viser hvordan det internasjonale arbeidet er knyttet til føringene og målene i den nasjonale kulturmiljøpolitikken, og hvordan det bidrar til måloppnåelse for Riksantikvarens egne strategier og målsettinger. Det internasjonale arbeidet er målrettet og tilpasset den øvrige forvaltningens behov.

Tabellen under henviser til områdene der Riksantikvaren bidrar til FNs bærekraftsmål.

Bærekraftsmål	Tema	Les om dette i kapittel
11 Bærekraftige byer og lokalsamfunn	Strategi for byer og tettsteder	Kap. 3.2, mål ii, prioritering 2.
	Bevaringsstrategiene	Kap. 3.1, Tema St.meld. 16 (2019-2020)
13 Stoppe klimaendringene	Klimastrategi	Kap. 3.2, mål ii, prioritering 3.
	Bevaringsstrategiene	Kap. 3.1, Tema St.meld. 16 (2019-2020)
15 Livet på land	Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse.	Kap. 3.2: mål i, prioritering 2
	Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL).	Kap 3.2, mål ii, prioritering 1
	Bevaringsstrategiene	Kap. 3.1, Tema St.meld. 16 (2019-2020)

16 Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	World Heritage Leadership Program, implementering av Haag-konvensjonen, deltakelse i FNs og EUs institusjoner	Kap. 3.2, Prioriteringer på tvers av resultatområdene, prioritering 2.
17 Samarbeid for å nå målene	Internasjonalt samarbeid, bl.a. UNESCO og EØS, og implementering av internasjonale konvensjoner Bevaringsstrategiene	Kap. 3.2 mål i, prioritering 3 Kap. 3.2 mål iii, prioritering 1 Resultatområde internasjonalt. Kap. 3.1, Tema St.meld. 16 (2019-2020)

Tabell 1 Oversikt over steder i årsrapporten hvor vi omtaler Riksantikvarens bidrag til oppfyllelse av FNs bærekraftsmål.

Tema: Kunnskaps- og fagutvikling

Overordnet prioritering: Er en pådriver for kunnskaps- og fagutvikling på kulturmiljøfeltet.

Riksantikvaren har arbeidet systematisk med oppfølgingen av KLDs kunnskapsstrategi og egen FoU-strategi. I 2023 ble det gjennomført en kartlegging av forvaltningens prioriterte kunnskapsbehov. Denne legger et viktig grunnlag for kunnskaps- og fagutvikling på kulturmiljøfeltet.

Riksantikvaren startet opp arbeidet med å lage en strategi for håndverkutvikling høsten 2023. Målet med strategiarbeidet er å bidra til utvikling av relevant kompetanse og kapasitet for å ta vare på kulturminner og kulturmiljø. Effekten vi ønsker er et velfungerende marked for relevante håndverkstjenester der eiere av kulturminner og kulturmiljø har god tilgang til den håndverkskompetansen det er behov for, og der det er god nok kapasitet innenfor de håndverkene som etterspørres.

Riksantikvaren har etablert en rekke arenaer for samarbeid og kompetansedeling med fylkeskommunene, Sametinget og de øvrige offentlige aktørene på kulturmiljøfeltet. Arenaene er viktige fordi de bidrar til kompetanseheving og deling, og de er også med på å effektivisere forvaltningen. I tillegg til dette har vi utarbeidet flere veiledere for å støtte den regionale kulturmiljøforvaltningen i deres saksbehandling. Arenaene har gjennomgående fått gode tilbakemeldinger fra brukerne og er vurdert som å ha god effekt for samarbeid og kompetansedeling.

I 2023 startet Riksantikvaren i samarbeid med Innlandet og Agder fylkeskommuner et kursopplegg for kommunene, som del av satsingen Kulturminner i kommunene (KIK). Formålet er å styrke kompetansen på hvordan de kan ivareta og bruke kulturminner som ressurs gjennom arealplanlegging og byggesak. I de neste årene vil alle kommuner i landet få dette tilbudet.

Riksantikvartimen (digital direktesending) og Utviklingsnett (fysisk seminar med strømming) nådde bredt ut til ulike målgrupper: i kulturmiljøforvaltningen, hos næringslivet, eiere, frivillige og blant publikum ellers.

Tema: Digitale tjenester

Overordnet prioritering: Er en pådriver for at kulturmiljøforvaltningen utvikler og tar i bruk gode digitale tjenester i forvaltningen og formidling av kunnskap om kulturmiljø, som gir publikum, planleggere, næringsliv, sektorinteresser og kulturmiljøforvaltningen enkel tilgang på kulturmiljødata av høy kvalitet.

Informasjon er en av de viktigste ressursene i offentlig sektor. Prosjektet Orden i kulturmiljødata (OK-data) er en omfattende satsing i kulturmiljøforvaltningen som skal sørge for at vi har tilgjengelige kulturmiljødata av høy kvalitet. Arbeidet er i tråd med målene Riksantikvaren har satt i den digitale strategien for kulturmiljøforvaltningen, og en forutsetning for å kunne levere gode digitale tjenester til forvaltningens brukere og interessenter. Prosjektet er også i samsvar med Meld. St. 22 (2020-2021) *Data som ressurs — Datadrevet økonomi og innovasjon*. En viktig fremtidig

gevinst er økt datakvalitet og bedre beslutningsgrunnlag for både ansatte i kulturmiljøforvaltningen, for eiere av kulturminner, for areal- og byplanleggere og for utbyggere i privat og offentlig sektor.

Riksantikvaren jobber kontinuerlig med utvikling av gode digitale tjenester for kulturmiljøforvaltningen. For å ivareta systemrollen har Riksantikvaren jobbet for å bli mer smidig i vår tilnærming til systemutvikling og bygge mer intern kompetanse på systemutvikling, programmering og våre tekniske løsninger.

I 2023 har vi knyttet brukerne enda tettere til oss for å oppnå en mer brukerorientert utvikling av tjenester. Dette har blitt godt mottatt, og brukerne i fylkeskommunene og Sametinget gir tilbakemelding om at de ser at deres behov og ønsker blir ivaretatt. Riksantikvaren utvikler kontinuerlig kulturmiljøforvaltningens digitale søknad- og saksbehandlertjeneste for tilskudd og dispensasjoner - Digisak.

I 2023 har Riksantikvaren digitalisert fem nye tilskuddsordninger, og vi nærmer oss målet om å digitalisere alle nasjonale tilskuddsordninger innen kulturmiljøforvaltningen. Dette arbeidet bidrar blant annet til likebehandling av søknader og enklere rapportering om bruk av tilskuddsmidler. På sikt vil forvaltningen også få et godt digitalt datamateriale som muliggjør en mer datadreven forvaltning av tilskudd.

Riksantikvarens nettsider har hatt en god økning på 12,1 % i antall besøkende, sammenlignet med 2022. På bakgrunn av arbeid med brukerinnsikt mot slutten av 2022 og første halvdel av 2023, jobber Riksantikvaren systematisk med å øke både antall besøkende og det digitale formidlingspotensialet. Kampanjer rettet mot forbrukere og forvaltning knyttet til spesielt energiveiledere og klimavennlig tradisjonsmaling har oppnådd god synlighet og har bidratt til at flere får kunnskap om muligheter for klimavennlige valg for sine bygninger.

Tema: KLDs kunnskapsstrategi

Overordnet prioritering: Bidrar til å nå delmål og prioriterte kunnskapsbehov mot 2030 i KLDs gjeldende kunnskapsstrategi.

Riksantikvaren følger opp mål og føringer i KLDs kunnskapsstrategi 2021-2024 i virksomhetens strategier og handlingsplaner. I 2023 har Riksantikvaren videreført arbeidet med å kartlegge kulturmiljøforvaltningens prioriterte kunnskapsbehov. Innspill fra regionalforvaltningen, forskningsinstitutter og forvaltningsmuseer er systematisert og tilgjengeliggjort. Innspillene gir viktige signaler både eksternt og internt om aktuelle områder for forskning og kunnskapsproduksjon i tiden fremover.

Miljøovervåkingsprogrammene (MOV) har gitt kunnskap om tilstand og påvirkning på kulturmiljøet, og med dette også gitt mer kunnskap om kulturmiljøets tålegrenser. Det ble gjennomført en evaluering av MOV-programmene i 2023 som viste at programmene i hovedsak svarer på forvaltningens behov. Programmene videreføres med mindre endringer.

Riksantikvaren har i samarbeid med SSB bidratt i utviklingen av nasjonal statistikk på kulturmiljøområdet. Høsten 2023 samarbeidet vi med SSB og andre aktører om utvikling av kulturarv som nytt statistikkområde.

Riksantikvaren har i 2023 gjennomført flere utredninger og evalueringer som har gitt kunnskap om hvilke verdier kulturmiljøet tilfører samfunnet, innsikt i resultater og effekter av virkemiddelbruk i kulturmiljøforvaltningen. Arbeidet har gitt kompetanseheving og kunnskapsutveksling, og bidratt til økt samordning og enhetlig forvaltning. Vi viser til nærmere beskrivelse under prioriteringer.

Tredje og siste del av følgeevalueringen etter regionreformen (Agenda Kaupang 2023) er gjennomført. Det ble utarbeidet en sluttrapport som ble ferdigstilt i februar 2024. Agenda Kaupang konkluderer med at oppgaveoverføringen generelt har vært vellykket, og at reformen har styrket samarbeid og forbedret ansvarsfordeling.

Tema: Klima

Overordnet prioritering: Utvikler og styrker kulturmiljøforvaltningens arbeid med klimautfordringene.

Riksantikvaren følger den internasjonale utviklingen på klimaområdet tett, spesielt innen EU. Dette er viktig for å kunne være forberedt på nye føringer som får konsekvenser for norske kulturmiljø.

Vi har innarbeidet klima som tema i vår virksomhetsplan og i våre øvrige strategier og føringer. Klimaarbeidet vil fortsatt være et satsingsområde for Riksantikvaren, for at kulturmiljøforvaltningens bidrag til å redusere klimagassutslipp og til klimatilpasningsstiltak blir realisert.

Klimatilpasning og reduksjon av klimagassutslipp er emner som foreslås integrert i alle relevante tematiske bevaringsstrategier.

Riksantikvaren legger til rette for samarbeid mellom forvaltningsnivåene og med andre aktører i møte med klimaendringene. Riksantikvaren etablerte Nettverk for kulturmiljø og klima i mars 2023. Kulturmiljøforvaltningen, forsknings- og utdanningsinstitusjoner og andre relevante aktører deltar på jevnlig fagseminarer i nettverket. Gjennom nettverket legger vi til rette for kunnskapsutveksling og kompetanseheving, og vi bidrar til å videreutvikle arbeidet med klima og kulturmiljøforvaltning.

Se også mål ii prioritering 3.

3.2 Detaljert resultatdel. Nasjonale mål, prioriteringer, styringsparameter og oppdrag for 2023.

Resultatområde kulturminner og kulturmiljø

Mål i: Alle skal ha mulighet til å engasjere seg og ta ansvar for kulturmiljø

PRIORITERING NR. 1

Demokratisk involvering er førende for arbeidet med kulturmiljø, og samarbeidet med de frivillige organisasjonene er styrket.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 1

Riksantikvaren har styrket samarbeidet med de frivillige organisasjonene gjennom opprettelsen av Kulturarvrådet, og gjennom samarbeidet med Kulturvernforbundet om Kulturarvkonferansen. Riksantikvaren involverer ulike frivillige lag og foreninger i konkrete prosjekter, i bevaringsstrategiarbeidet og i andre fagstrategier i Riksantikvarens regi.

Vi legger vekt på å involvere de berørte partene i fredningsarbeidet, og har fått gode tilbakemeldinger. Dette bidrar til gode verneprosesser og omforente fredningsvedtak med god forankring hos eier og i lokalsamfunn.

I arbeidet med bevaringsstrategiene og i håndverksstrategien inviterer Riksantikvaren til bred medvirkning fra sektorer, kommuner, frivillige organisasjoner og andre.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Riksantikvaren legger til rette for frivillig arbeid på kulturmiljøområdet, bl.a. ved å samordne virkemidler, bistå og involvere frivillige organisasjoner i relevante prosesser.	<p>Vi har opprettet Kulturarvrådet. Deltakerne i rådet representerer de største frivillige organisasjonene på kulturarvfeltet. Rådet møtes to ganger i året. Hensikten med rådet er dialog om aktuelle saker som berører de enkelte organisasjoners virke.</p> <p>Riksantikvaren samarbeider med Kulturvernforbundet om Kulturarvkonferansen som er rettet mot det brede nedslagsfeltet av frivilligheten.</p> <p>Riksantikvaren samarbeider i konkrete prosjekter med blant annet Fortidsminneforeningen (Lys i gamle hus) og DNT (Historiske vandreruter). Riksantikvaren har gjennomført møter med flere frivillige kulturvernorganisasjoner. Frivillige organisasjoner er invitert inn i arbeidet med bevaringsstrategiene og håndverksstrategien.</p> <p>Historielag, turlag, grendelag, idrettslag og andre frivillige organisasjoner setter i stand og legger til rette 49 lokale,</p>

	<p>historiske ferdselsårer. Prosjektene fikk støtte i Frivillighetenes år 2022, og ble ferdigstilt i 2023. Det frivillige arbeidet tar vare på og sprer kunnskap om kulturmiljø og natur, og det fremmer friluftsliv og folkehelse.</p>
<p>PRIORITERING NR. 2 Eiere og forvaltere av kulturmiljø har tilgang til relevant informasjon og kompetanse.</p> <p>SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 2 Forvaltere og eiere av kulturmiljø har tilgang til oversikten og kunnskapsgrunnlaget <i>Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse</i> (tidligere KULA og NB!-registeret) via Riksantikvarens digitale tjenester Askeladden og Kulturminnesøk. Veiledning til oversikten finner de på Riksantikvarens hjemmeside.</p>	
<p><i>Styringsparameter</i></p>	<p><i>Rapportering</i></p>
<p>Eiere og forvaltere av kulturmiljø bruker digitale tjenester.</p>	<p>Gjennom den digitale tjenesten Kulturminnesøk har både eiere, forvaltere og publikum tilgang til informasjon om egne og andres kulturminner og kulturmiljø.</p> <p>Eiere og forvaltere kan søke om tilskudd og dispensasjoner i Digisak. I 2023 ble det sendt inn 877 søknader om tilskudd og 152 søknader om dispensasjoner.</p>
<p>Bedre samarbeid, effektiv bruk og videreutvikling av den samlede kompetansen innen bygningsforvaltningen og fartøyvernet.</p>	<p>Riksantikvaren har avholdt en rekke felles samlinger og digitale møterekker. Vi har også utarbeidet tre nye faglige veiledere. Noen av samlingene og veilederne er for forvaltningen, mens andre også er for andre aktører som eiere og forvaltere av kulturminner og kulturmiljø. Disse tiltakene bidrar til å videreutvikle forvaltningens kompetanse og til en samlet praksis, noe som styrker både oppfølging og samhandling med eiere og forvaltere av kulturminner og kulturmiljø.</p> <p>Riksantikvaren har levert en tilråding om oppstartstilskudd til regionale rådgivningstjenester (bygningsvernssentre/fartøyvernssentre m.m.) som kan bidra til kompetansebygging og til å styrke rammevilkårene for eiere av fredete og verneverdige kulturminner.</p>

Mål ii: Kulturmiljø skal bidra til bærekraftig utvikling gjennom helhetlig samfunnsplanlegging.

PRIORITERING NR. 1

Fylkeskommuner, Sametinget, kommuner og andre aktører ivaretar kulturmiljø gjennom helhetlig samfunnsplanlegging.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 1

Oversikten *Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse* (tidligere KULA og NBI-registeret) er et kunnskapsgrunnlag som støtter opp om bærekraftig forvaltning av kulturmiljø og landskap.

Riksantikvaren er ansvarlig for gjennomføringen av dette arbeidet, men fylkeskommunene og Sametinget bistår med forslag til valg av områder, begrunnelser og kontakten med kommunal forvaltning.

Gjennom satsingen og tilskuddsordningen Utvalgte kulturlandskap i jordbruket (UKL) ivaretas jordbrukslandskap med store kulturmiljøverdier. Koblingen mellom natur og kulturmiljø er vektlagt, og det gjennomføres en rekke tiltak i verdifulle jordbrukslandskap. Et eksempel på effektene er at seterlandskap med både bygningsmasse og kulturbetinget biologisk mangfold blir ivaretatt, og i mange av områdene bidrar midlene til å bremse gjengroing.

Det årlige tapet av bygninger blir gradvis mindre, i henhold til MOV-prosjektet *Status for verneverdige kulturminner i utvalgte kommuner*. Bygninger som tilpasses ny bruk går i mindre grad tapt, det vil si at «vern gjennom bruk» fungerer. Bygninger som er regulert til bevaring gjennom plan- og bygningsloven har lavere tapsandel enn bygninger uten tilsvarende vern. 1850-grensen for særskilt byggesaksbehandling i kulturminnelovens §25 (meldeplikt for offentlige organer) ser ut til å ha hatt effekt, da relativt sett færre eldre bygning for tiden går tapt.

Riksantikvaren viderefører og utvikler arbeidet med KIK (Kulturminner i kommunen) med dokumentert positiv effekt. Se tema: Kunnskap og fagutvikling.

I 2023 har vi arrangert kurs i konsekvensutredninger etter håndbok *Konsekvensutredninger for klima og miljø* (M-1941) og kurs om planlegging for verdensarvkommunene. Vi har gjennomført kurs i plan- og bygningsloven for kommunene i fylkene Agder og Innlandet, i samarbeid med fylkeskommunene.

Riksantikvaren har i 2023 arrangert to regionalledersamlinger og følger også opp by- og kommuneantikvarene ved å arrangere Byantikvarnettverk (både digitalt og gjennom to samlinger). Riksantikvaren har dessuten deltatt i seminarer og møter i Forum for stedsutvikling. Tema på disse møtene er blant annet hvordan helhetlig samfunnsplanlegging kan bidra til å ivareta kulturmiljø.

I 2023 har Riksantikvaren fremmet syv innsigelser, hvorav fire var i Oslo der Byantikvaren som kulturmiljømyndighet ikke har egen adgang til å reise innsigelse.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Fylkeskommuner, Sametinget og kommuner har god kunnskap om viktige kulturmiljøinteresser og sammenhengen mellom klima og kulturmiljø, og tar denne kunnskapen i bruk i sin arealforvaltning.	<p>Kommunenenes risikoanalyse favner ikke kulturminner godt nok, jf. ekstremvær. En undersøkelse fra 2023 viser at kun 17 % av kommunene har kulturminner i sin beredskapsplan. Se også mål ii, prioritering 3, andre styringsparameter, side 17.</p> <p>KIK: Kulturminneplaner er et viktig kunnskapsgrunnlag for kommunene. Av totalt 356 kommuner har 234 (66 %) en vedtatt kulturmiljøplan, 105 (29 %) er i gang med arbeidet og 17 (5 %) er ikke i gang med arbeidet. Kurs i kommunene er avholdt i november 2023 i Innlandet og Agder, og blant temaene for kurset er sammenhengen mellom klima og kulturmiljø.</p>

PRIORITERING NR. 2

Bevisstheten om kulturarven som ressurs i by- og tettstedsutviklingen er styrket.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 2

I Riksantikvarens strategi for by- og stedsutvikling legger vi tydelige føringer for hvordan kvaliteter knyttet til kulturmiljø i byer og på steder bør ivaretas. I 2023 har vi jobbet med å få på plass nye rammer for arbeidet med oversikten over Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse. I dette inngår også arbeidet med revisjonen av kulturmiljøer i Oslo og Møre og Romsdal (tidligere NB!-områder) etter den tidligere arbeidsmetoden for NB!-registeret.

Bærekraftig byutvikling og vektlegging av levbare byer og steder har fått økt oppmerksomhet gjennom formidling og oppfølging av bystrategien. Riksantikvaren deltok i 2023 på flere arenaer der vi snakket om planprosesser, kulturmiljø som ressurs og bærekraftig utvikling.

En viktig aktivitet er jevnlig nettverksmøter med stedsutviklingskontakter i fylkeskommunene.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Fylkeskommuner, Sametinget og kommuner har god kjennskap til Riksantikvarens bystrategi og benytter den i sitt arbeid med by- og stedsutvikling.	Mange kommuner, fylkeskommuner, konsulenter og andre bruker nå strategien, kulturmiljøplaner og oversikt over kulturmiljøinteresser aktivt i arbeidet med vern og utvikling av byer og tettsteder. Vi har ikke målinger for dette, men tilbakemeldinger fra forvaltningen viser at det generelt er en større bevissthet om målene i Riksantikvarens bystrategi enn for bare få år siden. Målene i bystrategien griper direkte inn samfunnsdebatten om planlegging og byutvikling. Det er større bevissthet rundt hvordan kulturmiljø og eksisterende bebyggelse er en ressurs som kan brukes i bærekraftig by- og stedsutvikling.

PRIORITERING NR. 3

Kulturmiljøforvaltningen bidrar til klimatilpasning, reduksjon av klimagassutslipp og sirkulær økonomi.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 3

Riksantikvaren bidrar med relevant kompetanse om kulturmiljøers bidrag til grønn omstilling. Direktoratet arbeider med å tilrettelegge informasjon som fylkeskommunene, Sametinget og kommunene kan i sitt arbeid med klimautfordringer. I 2023 har viktige satsinger vært både etableringen av Nettverk for kulturmiljø og klima, utarbeiding av veiledningsmateriale, Eksempelsamlingen og ROS-arbeid.

Riksantikvaren viderefører overvåkingen av klimatilpasningstiltak som ble utført på verdensarvstedet Bryggen i forbindelse med grunnvannsprosjektet. Klimatilpasningstiltakene er med i Riksantikvarens eksemplarsamling som eksempler på tiltak som er nødvendige for å håndtere fremtidens overvannssituasjon i byer og på tettsteder, og som ved riktig utforming kan bedre bevaringsforholdene for kulturminner både over og under bakken.

I 2017 startet Riksantikvaren opp et langvarig miljøovervåkningsprosjekt (40-50 år) av 45 bygninger fra hele landet. Programmets overordnede mål er å samle inn måldata fra noen av våre eldste og mest verdifulle bygninger. En slik overvåking vil gi oss verdifulle data som vil kunne brukes av forskere og andre til en bedre forvaltning både av disse svært verdifulle bygningene, men også av andre tradisjonelt utformede bygninger i fremtiden.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Riksantikvaren bidrar med kompetanse slik at relevante samarbeidspartnere, nasjonalt og internasjonalt, får kunnskap om kulturmiljøets bidrag til grønn omstilling.	<p>Riksantikvaren har utarbeidet flere veiledere for å vise hvordan eiere, arkitekter og forvaltning kan tilrettelegge for klimavennlige tiltak som berører kulturminner. Vi ser at veiledningsmaterialet deles hyppig, og at det spres i fora der Riksantikvaren tradisjonelt har manglet synlighet.</p> <p>Riksantikvaren har lansert veiledere om varmepumper og solenergianlegg på eksisterende bygninger. Veilederne har vært etterspurt av forvaltningen og bransjen, og den har åpnet for faglige diskusjoner. Veilederne har blitt tatt i bruk i kommuner og fylkeskommuner, og ble presentert på flere konferanser høsten 2023.</p> <p>Som en del av veiledningsmaterialet har vi lansert en serie på fem filmer om linoljemaling. Filmene har blitt sett over 123 000 ganger på YouTube og i sosiale medier. I etterkant av lanseringen har det vært flere medieoppslag med vekt på hvor klimavennlig linoljemaling er, kontra moderne plastmaling – som er den største på markedet og også en betydelig kilde til mikroplast i havet.</p>

	<p>I mars 2022 oppnevnte Riksantikvaren en ekstern gruppe som skulle arbeide med klimaomstilling innen fartøyvernet. Klimagruppens arbeid er avsluttet med en rapport ved utgangen av 2023.</p> <p>Høsten 2023 arrangerte vi Climate and Heritage Symposium i Tsjekkia og Slovakia, med bidrag fra de to landene, og fra Norge. Arrangementet ble finansiert av EØS-midlene. Målet var å utveksle erfaringer fra arbeidet med kulturmiljøets bidrag til reduksjon av klimagassutslipp og til sirkulær økonomi.</p>
<p>Fylkeskommuner, Sametinget og kommuner har god kjennskap til Riksantikvarens klimastrategi og benytter den i sitt arbeid med klimautfordringene.</p>	<p>Ved oppstartseminaret for Nettverk for kulturmiljø og klima deltok representanter fra alle fylkeskommunene og flere kommuner. Klimastrategien virker å være godt kjent hos kulturmiljøforvaltningen, men det er trolig store variasjoner i den konkrete bruken av strategien. Det er et mål at nettverket skal bidra til å gjøre det enklere for flere å ta strategien i bruk.</p> <p>Riksantikvaren har i samarbeid med Møre og Romsdal fylkeskommune gjennomført KLIMAROS-analyser for kulturmiljø i tre kommuner. Rapportene ble ferdigstilt sommeren 2023. Tematikken ble aktualisert med ekstremværet "Hans" på Østlandet, og prosjektet har overføringsverdi for andre kommuner og fylkeskommuner.</p> <p>På bakgrunn av samarbeidet med Møre og Romsdal fylkeskommune har Riksantikvaren igangsatt en revisjon av ROS-veilederen. Denne ferdigstilles våren 2024.</p> <p>Riksantikvaren organiserte et arbeidsverksted med klimarisikovurdering for verdensarv (Climate Vulnerability Index (CVI)) for Bryggen i Bergen i april 2023. Deltakerne var fra forskjellige institusjoner og organisasjoner i Bergen, Meteorologisk Institutt, James Cook University og Riksantikvaren, med flere. I 2023 har også rapporten fra CVI for Vega blitt ferdigstilt og publisert. Dermed er klimarisikovurdering for to av Norges åtte verdensarvsteder gjennomført. I henhold til Riksantikvarens klimastrategi skal dette gjennomføres for alle verdensarvstedene innen 2030.</p>

Mål iii: Et mangfold av kulturmiljø skal tas vare på som grunnlag for kunnskap, opplevelse og bruk

PRIORITERING NR. 1

Kulturmiljøforvaltningens virkemiddelapparat skal være best mulig samordnet, enhetlig og tilpasset dagens samfunnsutfordringer og nasjonale mål.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 1

Kulturmiljøforvaltningen står foran endringer når det gjelder virkemidler. For at disse endringene skal skje på en god måte, er det vesentlig med et godt kunnskapsgrunnlag. På oppdrag fra Klima- og miljødepartementet har Riksantikvaren satt i gang flere evalueringer for å undersøke hvordan virkemiddelapparatet har fungert, og for å komme med anbefalinger til nye innretninger.

Et hovedarbeid er evaluering av bevaringsprogrammene som viser at bevaringsprogrammene i mindre grad enn forventet har fungert som hensiktsmessige verktøy i arbeidet for å nå 2020-målene, slik intensjonen var. Manglende rammeverk og struktur preget gjennomføringen av programmene og måloppnåelsen for programmene. Sett under ett viser evalueringen at bevaringsprogrammene likevel har fungert godt ved at de både har bidratt til og lyktes med å rette søkelyset mot bevaring av et bredt spekter av kulturminner og kulturmiljøer. Dette har løftet kulturminnenes og kulturmiljøenes tilstand, samt eiernes og forvaltningens mulighet til å ivareta disse. Det er gjort en stor innsats gjennom vern og utvikling av kulturminner og kulturmiljøer.

Riksantikvaren har etablert en rekke arenaer for samarbeid og kompetanseoverføring til fylkeskommunene og øvrige offentlige aktører på kulturmiljøfeltet.

Arbeidet har ført til kompetanseheving og kunnskapsutveksling. Følgeevalueringen viser at nettverkene fungerer godt og at aktørene opplever dem som viktige.

Riksantikvaren har gjennom 2023 bidratt med utredninger og kunnskapsgrunnlag til kulturmiljølovutvalget.

KIK (Kulturminner i kommunen) og oversikten Kulturmiljø og landskap av nasjonal interesse (tidligere KULA og NB!-registeret) gir kommuner, fylkeskommuner og Sametinget kunnskapsgrunnlag for å ivareta kulturmiljø i arealplanleggingen.

SKE-evalueringen ble sluttført i 2023 og kan gi grunnlag bl.a. for arbeid med ny kulturmiljølov.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Evaluering av statens landsverneplanarbeid og SKE (Statens kulturhistoriske eiendommer) er gjennomført.	Evalueringen er forankret i Meld. St. 16 (2019-2020) og fulgt opp i tildelingsbrev og eget oppdragsbrev. Hensikten med evalueringen var å legge grunnlaget for å gjennomføre tiltak som skal forbedre forvaltningen av eiendommene, og slik bidra til å nå mangfoldsmålet i Stortingsmeldingen, som også nevner økt tverrfaglig samarbeid som en forutsetning for å nå de nasjonale målene.

	<p>Funn fra evalueringen kan brukes videre i arbeidet med ny kulturmiljølov. Arbeidet involverer berørte sektormyndigheter og fylkeskommuner.</p> <p>Sluttrapport ble oversendt KLD 15. desember 2023.</p>
<p>Arbeidet med å vurdere hvilke bevaringsprogram som eventuelt skal videreføres som ordinære tilskuddsposter er igangsatt.</p>	<p>Riksantikvaren har i 2023 gjennomført en prosess med evaluering av de 10 bevaringsprogrammene og vurdering av om noen bevaringsprogram bør videreføres som tilskuddsordninger. Den er knyttet til utfasingen av bevaringsprogram, med utgangspunkt i Meld. St. 16 (2019-2020) <i>Nye mål i kulturmiljøpolitikken - Engasjement, bærekraft og mangfold</i>. Fylkeskommunene, Byantikvaren i Oslo, Sametinget og forvaltningsmuseene og andre berørte parter var involvert i arbeidet.</p> <p>Evalueringen ble ferdigstilt i desember 2023. Den danner grunnlag for forslag til oppfølging, herunder om videreføring av bevaringsprogrammer som ordinære tilskuddsposter. Erfaringer fra evalueringen kan også brukes i arbeidet med de nye bevaringsstrategiene.</p>
<p>Riksantikvaren har bistått lovutvalget og departementet i arbeidet med ny kulturminnelov.</p>	<p>Riksantikvaren har levert kunnskapsgrunnlag til lovutvalget, om en rekke ulike tema, og deltatt i lovutvalgets møter etter invitasjon.</p> <p>Riksantikvaren har i løpet av 2023 levert:</p> <ul style="list-style-type: none">• innlegg i utvalgets løpende temamøter• brede notater og rapporter om overordnet tematikk• svar på løpende enkeltspørsmål med kortere notater

PRIORITERING NR. 2

Langsiktig og varig forvaltning av de kulturhistorisk verdifulle kirkene er utviklet i samarbeid med Klima- og miljødepartementet (KLD), Barne- og familiedepartementet (BFD) og de kirkelige organene.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 2

Riksantikvaren har hatt ansvaret for å levere anbefaling til bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirker. Arbeidet ble gjennomført i samarbeid med Den norske kirke, og tilråding ble oversendt til Barne- og familiedepartementet (BFD) i 2022. I 2023 har Riksantikvaren på oppdrag fra BFD beskrevet samarbeids- og styringsmodellen mellom Riksantikvaren og Den norske kirke nærmere. Anbefaling ble oversendt til BFD og KLD 15. juni. Regjeringen har besluttet at administrasjonen for bevaringsprogrammene skal legges til Kirkebevaringsfondet, lokalisert i Trondheim.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Ferdigstille bevaringsstrategi og bevaringsprogrammer for kulturhistorisk verdifulle kirkebygninger på oppdrag fra BFD.	Riksantikvaren har levert en anbefaling om styringsmodell og organisering til BFD. Modellen ble laget i samarbeid med Hovedorganisasjonen KA og Kirkerådet på oppdrag fra BFD. Oppdraget ble ferdigstilt og levert 15. mai 2023

Oppdragsliste 2023 for resultatområde 2; Kulturminne og kulturmiljø

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist	Rapportering
1	Forslag til tematiske bevaringsstrategier, herunder evaluering av de to pilotene, sendes KLD.	1. juni 2023	Forslag til tematiske bevaringsstrategier og notat om evaluering av piloter ble sendt til KLD 1. juni.
2	Utarbeide veiledere og eksempelsamling i tråd med de aktuelle tiltakspunktene i Kultur- og reiselivsstrategien.	1. desember 2023	Økonomisk verdiskaping og sysselsetting basert på bruk av kulturmiljø er en forutsetning for å nå de nasjonale målene, og kan kobles til tverrsektorielle satsinger på reiseliv og klima. KLD, Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) har fulgt arbeidet. Oppdraget fikk utsatt leveringsfrist til 31. desember 2023 og er levert.
3	Gjennomføre en evaluering av bevaringsprogrammene, som grunnlag for å vurdere eventuell videreføring av dem som tilskuddsordninger. Oppdraget utdypes nærmere.	1. desember 2023	Utredningen ble ferdigstilt i desember, og endelig rapport ble oversendt til KLD 1. mars 2024. Arbeidet pågår i henhold til fremdriftsplan som er avklart med KLD.

Polarområdene

De 100 viktigste kulturminnene og kulturmiljøene på Svalbard skal sikres gjennom forutsigbar og langsiktig forvaltning.

PRIORITERING NR. 1

Forvaltningen av prioriterte kulturminner og kulturmiljøer på Svalbard er forutsigbar og langsiktig.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 1

Målet om forutsigbar og langsiktig forvaltning er en utfordring på grunn av raske klimaendringer og økt aktivitet/ferdsel. Vi har tatt nye indikatorer for miljømål 6.2 i bruk, og startet opp arbeidet med revisjon av kulturminneplanen for Svalbard.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Syssemesterens arbeid med revisjon av kulturminneplan for Svalbard er fullført med innspill fra Riksantikvaren.	Riksantikvaren har gitt innspill til Syssemesterens utkast til prosjektstyringsdokument og utgjør den eksterne referansegruppen for arbeidet med planen. Vi avventer videre arbeid hos Syssemesteren.

Prioriteringer på tvers av resultatområdene

PRIORITERING NR. 1

Miljødata og kunnskapssynteser brukes mer effektivt for felles kunnskapsgrunnlag på tvers av sektorer.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 1

Riksantikvaren følger opp mål og føringer i KLDs kunnskapsstrategi i egne strategier og handlingsplaner. Vi legger vekt på utvikling av tverrsektoriell og tverrfaglig kunnskap herunder i utformingen av bevaringsstrategier. Vi samarbeider tett med Miljødirektoratet, SSB og innovasjonsmiljøer i utviklingen av nasjonal statistikk og kunnskapsutvikling på miljøområdet.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Et mer helhetlig kunnskapsgrunnlag basert på utvikling og økt bruk av uavhengige kunnskapssynteser.	Riksantikvaren har ikke bestilt uavhengige kunnskapssynteser i 2023. Oppfølgingen av handlingsplanen i FoU-strategien legger et viktig grunnlag for fremtidig bestilling, utforming og bruk av relevante kunnskapssynteser, med utgangspunkt i føringer fra KLD.
Miljødata blir forvaltet og tilgjengeliggjort mer koordinert og effektivt gjennom datasamarbeid og felles prinsipper.	Riksantikvaren leverer data til sektorens nettsted Miljøstatus. Kulturmiljødata er tilgjengelig både på portalen Geonorge, og via Riksantikvarens API, som er en maskin-til-maskinutveksling av data. Disse løsningene utvikles kontinuerlig for å sikre god tilgang til kulturmiljødata.
Økt innovasjon ved bruk av ny teknologi, nye datakilder og metoder i innhenting av miljødata.	Nye datakilder og metoder for miljøovervåking ble kartlagt i samarbeid med Norsk Romsenter i 2022. Resultat av kartleggingen ble ikke tatt i bruk grunnet egevaluering av miljøovervåkingsprogrammene i 2023 og samordning av anskaffelses- og kontraktsarbeidet i 2024.

PRIORITERING NR. 2

Nasjonal og internasjonal verdensarvpolitikk gjennomføres i tråd med prioriteringene i Meld. St. 16 (2019 – 2020) *Nye mål i kulturmiljøpolitikken – Engasjement, bærekraft og mangfold.*

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 2

Ambisjonsnivået for oppfølgingen av verdensarven i Norge er høyt. God måloppnåelse krever tverrsektoriell innsats. Riksantikvaren samarbeider tett med Miljødirektoratet, fylkeskommunene, kommuner, eiere og andre aktører. Måltrettet innsats har bidratt generelt til bedre tilstand, formidling, skjøtsel og organisering av arbeidet. Samtidig er det nye utfordringer og gjenstående oppgaver og behov som bør prioriteres. I 2023 har Norge gjennomført Periodisk rapportering til Unesco. Rapporten handler om gjennomføring av verdensarvkonvensjonen nasjonalt og tilstandsvurderinger lokalt. Dette vil være et viktig underlag for videre prioriteringer med tanke på gjennomføring av nasjonal og internasjonal verdensarvpolitikk.

Våre åtte verdensarvsteder skal utvikles som fyrtårn for beste praksis. Dette er nedfelt i dokumentet «Ny, helhetlig verdensarvpolitikk» (KLD, 2012) og gjentatt i etterfølgende stortingsmeldinger. Riksantikvaren jobber med å virkeliggjøre ambisjonen ved å gi råd og kursing til de fylkeskommunene og kommunene som har verdensarv.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Verdensarvområdene har oppdaterte forvaltningsplaner.	<p>Forvaltningsplanen for Bryggen er ferdigstilt og vedtatt.</p> <p>Forvaltningsplanene for Struve og Alta er under revisjon. Alta planlegger ferdigstilling av sin reviderte plan i 2024.</p> <p>Forvaltningsplanen for Vegaøyen (2015-2022) er foreløpig videreført, og rullering er planlagt. Arbeidet med rullering må sees i sammenheng med konsekvensutredningen for akvakulturtiltak, rullering av kommuneplan og forvaltningsplanen for verneområdene/verneområdeforvalter. For Røros bergstad og Circumferensen planlegges en rullering av eksisterende forvaltningsplan (2021-2023) i løpet av 2024. Arbeidet ses i sammenheng med de fysiske objektene som sammen med verdiene utgjør verdensarvstatusen. Man ser også på objektene som befinner seg utenfor selve avgrensningen. Dette vil i tillegg legge grunnlaget for revidering av både regional plan og framtidige arealplaner.</p> <p>For Struves meridianbue påbegynte vi i 2023 et fagdokument som skal identifisere og begrunne buffersonen for verdensarvområdet, i første omgang med hovedvekt på Hammerfest kommune. Dokumentet skal ferdigstilles i 2024.</p> <p>For Urnes stavkirke ble fagdokumentet for identifisering og begrunnelse av buffersonen ferdigstilt og politisk</p>

	<p>godkjent i 2023. Dokumentet skal videre forankres i Luster kommunes kommunedelplan. Den planlagte rulleringen av forvaltningsplanen for verdensarven Urnes stavkirke er utsatt til 2025.</p> <p>Forvaltningsplanen for Rjukan-Notodden er under rullering og planlegges ferdigstilt i 2024.</p> <p>Det er startet opp revisjon av forvaltningsplanene til de to delområdene i Vestnorsk fjordlandskap, Geirangerfjorden og Nærøyfjorden. Som en del av dette skal anbefalingene fra IUCNs rapport fra den rådgivende befaringen i 2022 innarbeides. Dette innebærer å se de to delområdene i sammenheng, og å harmonisere forvaltningsplanene.</p> <p>Riksantikvaren og Miljødirektoratet har anbefalt at fylkeskommunene Vestland og Møre og Romsdal utarbeider en felles regional plan for verdensarvområdet, som vil svare på IUCNs råd og anbefalinger.</p>
<p>Riksantikvaren bidrar med kompetanse slik at konsekvensutredninger for planer og tiltak som berører verdensarvområder er gjennomført og vurdert når vedtak fattes.</p>	<p>Veileder for konsekvensutredning for verdensarv (KUVA) ble lansert sommeren 2022 gjennom World Heritage Leadership-programmet. Riksantikvaren har, sammen med Miljødirektoratet, oversatt veilederen til norsk, og det er utarbeidet tekst for å tilpasse veilederen til det norske KU-systemet.</p> <p>Riksantikvaren og Miljødirektoratet har jobbet med å gjøre den internasjonale veilederen kjent og med å tilpasse metodikken til det norske systemet for konsekvensutredning. Målgruppen for arbeidet er kommuner, fylkeskommuner, statsforvaltere og konsulentmiljøer. Riksantikvaren viderefører dette arbeidet kontinuerlig gjennom faglig rådgivning, veiledning, kurs og fagdager.</p> <p>Metodikken skal brukes i alle konsekvensutredninger i verdensarvområder der tiltak kan ha innvirkning på verdensarvverdiene. Veilederen <i>Konsekvensutredninger for klima og miljø</i> (M-1941) oppdateres i samsvar med KUVA-veilederen og legges til grunn for konsekvensutredninger.</p> <p>I 2022 ble KUVA for Bryggen i Bergen (bybane) og Vegaøyen (akvakultur) ferdigstilt. Det har videre vært</p>

	gjennomført flere konsekvensutredninger for Bergkunsten i Alta, Struves Meridianbue i Hammerfest, Urnes stavkirke og Røros Bergstad og Circumferensen. Resultater og anbefalinger fra disse inngår i pågående planprosesser og oppfølging av verdensarvområdene ved å bidra til bedre kunnskapsgrunnlag.
Kapasitetsbygging for oppfølging av verdensarvkonvensjonen globalt er styrket.	Riksantikvaren bidrar til kapasitetsutvikling om forvaltning av verdensarv og oppfølging av verdensarvkonvensjonen. Gjennom KLD finansierer Norge World Heritage Leadership- programmet som administreres av de to rådgivende organene til verdensarvskomiteen - ICCROM og IUCN. Gjennom World Heritage Leadership-programmet bidrar Norge til at kapasitetsbygging og oppfølging av verdensarvkonvensjonen blir styrket. Kursene holdes over hele verden, også i Norge. Programmet er åpent for deltakere som jobber med forvaltning av verdensarv over hele verden og hadde ved inngangen til 2023 nådd over 5000 deltagere totalt gjennom fysisk eller digital deltakelse på kurs, workshops og konferanser. Programmet er forlenget med en ny seksårsperiode fra og med 2023. X

PRIORITERING NR. 3

Kulturmiljøinformasjon blir forvaltet på en måte som sikrer kvalitet og fremmer deling av data i kulturmiljøforvaltningen og med andre sektorer.

SAMLET MÅLOPPNÅELSE FOR PRIORITERING NR. 3

Riksantikvaren har et pågående prosjekt som skal legge til rette for både bedre forvaltning av kulturmiljøinformasjon og enklere deling av data. Vi jobber nå med grunnleggende leveranser som er en forutsetning for å kunne oppnå dette. En felles terminologi og en kvalitetsstandard for kulturmiljødata er to viktige premisser for god forvaltning av informasjon. Prosjektet er noe forsinket, og disse leveransene vil først komme i første halvår 2024.

<i>Styringsparameter</i>	<i>Rapportering</i>
Kulturmiljøforvaltningen har en felles terminologi for kulturmiljødata.	Riksantikvaren har et pågående prosjekt som jobber med en felles terminologi for de mest sentrale kulturmiljødataene. Dette er et samarbeidsprosjekt med fylkeskommunene og Sametinget. Foreløpig er 49 definisjoner blitt godkjent og flere er planlagt levert i 2024.
Et kvalitetsbegrep for kulturmiljødata er etablert og tatt i bruk.	Arbeidet med en kvalitetsstandard for kulturmiljødata har blitt forsinket, men det vil starte opp i 2024, og leveres i løpet av 2024.

Oppdragsliste 2023 for gjennomgående prioriteringer

Nr.	Oppdrag – dokumenter som skal oversendes Klima- og miljødepartementet	Frist	Rapportering
1	Gjennomføre en evaluering og vurdere eventuelle tilpasninger av Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram, herunder utarbeide felles evalueringskriterier.	20. desember 2023	Evalueringsnotat ble oversendt KLD den 19. desember 2023.
2	<p>Ferdigstille den påbegynte prosessen med å føre Varjjat Siida – et arktisk kulturlandskap/verdensarv Ceavccageadge/Mortensnes på tentativ liste, i tråd med foreliggende plan for arbeidet som ble utarbeidet våren 2022 (jf. brev av 4. oktober 2021).</p> <p>Riksantikvaren skal levere en statusrapport for arbeidet med Villreinfangsten på Dovrefjell. Statusrapporten skal omfatte arbeidet med å vurdere og innarbeide potensielle naturverdier.</p>	1. desember 2023	<p>Arbeidet med å ferdigstille Varjjat Siida til tentativ liste er avsluttet. Anbefaling ble levert KLD i desember 2023 i tråd med oppdraget.</p> <p>Arbeidet med Villreinfangsten på Dovre pågår. En foreløpig statusrapport ble levert til KLD innen fristen 1. desember 2023. Arbeidet avsluttes og blir rapportert om i 2024</p>
3	Riksantikvaren skal levere en oversikt over de kulturmiljøer fra vikingtiden som er identifisert som aktuelle for å inngå i en eventuell nominasjon til verdensarvlisten. Riksantikvaren skal utarbeide en beskrivelse av prosessen for lokal forankring av arbeidet. I tillegg skal vi levere en detaljert fremdriftsplan for det videre arbeidet.	1. desember 2023	Beskrivelse av prosess og tentativ arbeidsplan ble levert til KLD innen fristen.
4	Gjennomføre en kartlegging av de største utfordringene og foreslå mulige tiltak som bidrar til å styrke arbeidet med å ivareta norske kulturmiljøinteresser ved regelverks- og politikktutvikling i EU.	31. desember 2023	Rapport ble oversendt Klima- og miljødepartementet 06.12.23.

5	Lukke avvik, rapportert i brev til Riksantikvaren desember 2022, i etterkant av inspeksjon om forebyggende sikkerhet.	Rapporteres muntlig i etatsstyringsmøte høsten 2023.	Avvik er lukket, og rapport om dette ble oversendt KLD før etatsstyringsmøte 2
6	Kartlegging av fylkeskommunenes praksis for statlig kostnadsdekning etter kml § 10 i dreneringssaker. Departementet har behov for at det gjennomføres en kartlegging av fylkeskommunenes praksis for statlig kostnadsdekning etter kml § 10 i dreneringssaker.	31. desember 2023	Rapport oversendt Klima- og miljødepartementet 14.12.2023.

Resultatområde internasjonalt

Ny strategi for Riksantikvarens internasjonale samarbeid

Revidert strategi for Riksantikvarens internasjonale samarbeid ble lagt frem i januar 2023. Den nye strategien gir retning til det internasjonale arbeidet gjennom fem nye strategiske satsinger og tre hovedsamarbeidsområder for den internasjonale innsatsen fremover. Den gir også et innblikk i hvordan det internasjonale arbeidet er knyttet til føringene og målene i den nasjonale kulturmiljøpolitikken, og hvordan det bidrar til Riksantikvarens egne satsinger. Strategien er en intern strategi og gjelder i perioden 2023 - 2025. For å operasjonalisere strategiens skal-punkter er det utarbeidet en handlingsplan for strategiperioden.

EØS-midlene

Riksantikvaren er programpartner i syv programmer som gir midler til arbeid med kulturmiljø i inneværende periode for EØS-midlene. Prosjektene må fullføres innen april 2024. De fleste prosjektene ligger an til å bli ferdige og nå sine mål innen fristen, men det er fortsatt noen som risikerer å ikke fullføre. For noen av disse vil det være mulig å gjennomføre de siste arbeidene i løpet av 2024, så lenge arbeidet er forhåndsbetalt innen april. Riksantikvaren fulgte i 2023 opp utviklingen i de forskjellige programmene, med et særlig blikk på de bilaterale samarbeidene.

Kommunikasjon av resultater er en viktig del av Riksantikvarens jobb som programpartner for EØS-midlene, og i 2023 ble det lagt inn en ekstra innsats for å samle resultater og erfaringer fra prosjektene. Våren 2023 ble [tre filmer](#) fra EØS-prosjekter med deltakelse fra norske organisasjoner produsert. Før lansering på Arendalsuka, ble en [prosjektbank](#) med informasjon om alle EØS-prosjekter med norsk prosjektpartner ferdigstilt. Formidlingen av prosjektbanken og filmene fortsatte gjennom høsten 2023. Disse ressursene er nyttige med tanke på å rekruttere nye norske partnere til EØS-prosjekter.

I desember 2023 kom EU-kommisjonen og giverlandene Island, Liechtenstein og Norge til enighet om en ny syv-årsperiode med EØS-midler. Kultur, som her inkluderer kulturmiljø, er blant programområdene som skal støttes, og Riksantikvaren har gitt innspill til et nytt programområde for kultur ved flere anledninger i 2023.

Riksantikvarens arbeid med EUs Grønne giv (European Green Deal)

Det er opprettet en samordningsgruppe bestående av seksjon for internasjonalt samarbeid og verdensarv, juridisk seksjon og analyse- og statistikkeneheten, for å følge og koordinere arbeidet med å overvåke politikkutvikling i EU.

Riksantikvaren leder European Heritage Legal Forum (EHLF), et nettverk som følger med på og deler høringsinnspill til direktiver fra EU som påvirker kulturmiljøet. Blant andre gjelder dette kjemikalierregelverket REACH. Riksantikvaren deltar også på EU-kommisjonens ekspertmøter for kulturarv og rapporterer til Klima- og miljødepartementet.

EU reviderer flere direktiver for å fremskynde det grønne skiftet i tråd med EUs vekststrategi (EUs Grønne giv). Riksantikvaren har aktivt fulgt utviklingen av bygningsenergidirektivet (Energy Performance of Buildings Directive), som vil legge føringer for renovering av bygg i EU.

Riksantikvaren har gitt innspill til høringen av direktivet og følger den videre utviklingen både nasjonalt og internasjonalt.

Andre forvaltningsoppgaver

I Riksantikvarens virksomhetsstrategi angir vi fem roller for direktoratet som vi utøver på vegne av Klima- og miljødepartementet på kulturmiljøfeltet: Den fagpolitiske rollen, myndighetsrollen, ekspert- og rådgiverrollen, samfunnsaktørrollen og systemrollen. I teksten under kan du lese mer om noen av de viktigste fagoppgavene knyttet til myndighets- og ekspert- og rådgiverrollen, og som ikke er omtalt tidligere i årsrapporten.

Myndighetsrollen

Vedtak om dispensasjon, kulturminneloven § 8 – middelalderby

Forvaltningsansvaret for de fire middelalderbyene, Oslo, Tønsberg, Bergen og Trondheim er plassert hos Riksantikvaren. Det omfatter en betydelig saksmengde som blant annet gjelder dispensasjonssøknader og arealplaner. I 2023 er det fattet 174 vedtak om dispensasjon for tiltak som medførte inngrep i automatisk fredete middelalderske kulturlag i disse byene. Dette er noe lavere enn de tre foregående årene. En av dispensasjonssakene som er behandlet i 2023 gjelder reguleringsplan for Bybanen over Bryggen i Bergen, der Riksantikvaren har hatt et omfattende arbeid.

I 42 av dispensasjonssakene er det stilt vilkår om arkeologisk utgravning, overvåking, eller begge deler, for å sikre kulturminnets kildeverdi før det blir fjernet. Utgravningene i middelalderbyene gir ny og viktig kunnskap om byenes tidlige historie.

Vedtak om kostnader for arkeologiske granskinger, kulturminneloven § 10

Riksantikvaren har myndighet til å fastsette omfang og kostnader til arkeologiske undersøkelser. Dette gjelder i saker hvor fylkeskommunene, Sametinget eller Riksantikvaren gir dispensasjon til inngrep i automatisk fredete kulturminner eller skipsfunn for de fire store middelalderbyene (Oslo, Bergen, Trondheim og Tønsberg). Dispensasjonen gis da med vilkår om arkeologiske undersøkelser før gjennomføring av tiltak. Per 31. desember har Riksantikvaren fattet 191 vedtak om til sammen 337 millioner kroner til arkeologiske undersøkelser. Dette er omtrent på samme nivå som gjennomsnittet for de tre foregående årene (188 vedtak/341 millioner kroner), selv om det er relativt store variasjoner fra år til år. Staten ved Riksantikvaren har i 2023 gitt tilsagn om tilskudd på til sammen 28 millioner kroner i henhold til statens forpliktelse etter kulturminneloven § 10 første

ledd (tilskudd til mindre, private tiltak eller fordi det foreligger særlige grunner). Dette gjelder 33 av de 191 vedtakene (ca. 17 %).

Finnerlønn

Riksantikvaren utbetaler årlig finnerlønn i tråd med kulturminneloven § 13 for innleverte funn gjort av private finnere. I 2023 har Riksantikvaren behandlet 153 finnerlønnssaker med en samlet utbetaling på 452 200 kroner. Som i 2022 skyldes hovedvekten av finnerlønnssakene metallsøkeraktivitet. I 88 av 153 saker (58 %) fra 2023 er finnerlønnen satt til 1000 kroner eller mindre. I tråd med Riksantikvaren frivillighetsstrategi gjennomføres det årlig ett møte mellom Riksantikvaren og representanter fra Norges Metallsøkerforening, som den største interesseorganisasjonen for brukere av metallsøkere i Norge.

Arealplanlegging

Plan- og bygningsloven er et viktig verktøy i forvaltningen av kulturmiljø. Gjennom arealplaner legges det til rette for både bruk og vern av kulturminner, kulturmiljøer og landskap. Det ligger mange muligheter i plan- og bygningsloven som ennå ikke er tatt i bruk, og Riksantikvaren ser hele tiden etter nye måter å bruke verktøyet på. Dette utviklingsarbeidet formidler vi gjennom ulike veiledere og oppslag på våre nettsider. Det arrangeres også kurs for forvaltningen les mer om dette i kapittel 3.2, prioritering 1.

År	Antall saker (Oslo-saker)	Kommuneplan	Reguleringsplan	Imøtekomm et	Avgjort i KDD ¹	I dialog m/komm./merknader	Trukket av komm./Riksantikvaren
2023	7 (4)	3	4	2	-	4	1
2022	4 (2)		4		1 TF ²	3	
2021	8 (6)		8	1	1 DF, 1 IF	5	
2020	6 (1)	1	5	5		1 ligger til avgjørelse i KDD	
2019	15 (4)	9	6	11	1 TF	1	2
2018	9 (4)		9	6	1 IF	2	

Tabell 2: Innsigelsler Riksantikvaren har overtatt fra fylkeskommunene (3) samt Oslo-saker (4) i perioden 2018-2022

I plansaker der det kulturmiljøfaglige rådet om innsigelse ikke følges opp i fylkeskommunen eller Sametinget, skal saken sendes Riksantikvaren dersom kulturminner, kulturmiljøer eller landskap av nasjonal interesse er truet. Vi vurderer da innsigelse på selvstendig grunnlag. I mange saker vil tiltakshaver gjerne ha en dialog for å se på mulige løsninger før vi reiser innsigelse. I et flertall av sakene er planen blitt endret slik at Riksantikvaren kan akseptere et revidert planforslag.

Fredning

Fredningsstrategiens prioriteringer bidrar til at et større mangfold av kulturmiljø blir bevart. I 2023 er det vedtatt 10 fredninger. Fem av dem var fredninger av kulturmiljøer etter nasjonale minoriteter. Isfjord Radio på Svalbard ble fredet etter §39 i Svalbardmiljøloven.

Dispensasjonsbehandling for fartøy, kulturmiljø, bygg og anlegg

Fylkeskommunene og Sametinget forvalter hovedandelen av kulturmiljø, fartøy, bygg og anlegg som er fredet etter kulturminneloven. Gjennomgangen av årsrapporteringen for 2022 viste blant annet at det er fattet få dispensasjoner etter kml § 19, selv om det er mange endringssaker i fredete områder. Derfor forbereder vi oss på å se særlig på regionalforvaltningens dispensasjoner etter § 19 i det videre arbeidet med å følge opp forvaltningens dispensasjonspraksis.

I 2023 arrangerte Riksantikvaren et faglig forum med dispensasjon som tema med tanke på at det skal bli et fast årlig møte. Hensikten er å bidra til en mer enhetlig praksis gjennom å legge til rette for at kulturmiljøforvaltningen utvikler en felles forståelse av regelverket og bruken av dispensasjon som virkemiddel.

Antikvariske merkostnader

Riksantikvaren iverksatte i 2023 et arbeid med å videreutvikle kulturmiljøforvaltningens praksis omkring dekning av antikvariske merkostnader. Kml § 15 a annet ledd gir eier rett til å få dekket utgiftsøkningen helt eller delvis hvis kulturmiljøforvaltningen stiller fordyrende vilkår til en dispensasjon. Forskriften for tilskudd til fredete kulturminner i privat eie er midlene som kulturmiljøforvaltningen har til å dekke slike rettslige krav med.

Riksantikvarens kontroll i 2022 av tilskuddsforvaltningen hos regionalforvaltningen og Sametinget viste at antikvariske merkostnader i liten eller ingen grad var synlig i redegjørelsene for hvordan tilskudd ble fordelt. I 2023 har en arbeidsgruppe fra regionalforvaltningen, Sametinget og Riksantikvaren jobbet med temaet. Formålet har vært å oppnå en mer enhetlig praksis med tanke på likebehandling. I forbindelse med denne prosessen er det også blitt tydelig at lovkravet i liten grad kommer fram i forvaltningens dispensasjonsvedtak. Derfor ble det identifisert oppfølgingspunkter for å synliggjøre lovkravet og sikre at det blir ivaretatt i saksbehandlingen, som det skal jobbes videre med i 2024.

Tilskuddfordeling til fylkeskommunene og Sametinget

Tilskuddsmidlene er et av de viktigste virkemidlene og styringsverktøyene i kulturmiljøforvaltningen, og de skal brukes mest mulig effektivt for å nå de nasjonale målene på kulturmiljøfeltet. Tilskuddene bidrar til å muliggjøre gode istandsettingsprosjekter, de bidrar til engasjement og innsatsvilje, og de er viktige for å drive frem kompetanseutvikling.

Riksantikvaren fordeler tilskudd til fylkeskommunene og Sametinget fra post 71 til fredete kulturminner i privat eie, fra post 72 til tekniske og industrielle kulturminner, fra deler av post 73 til brannsikring av tette trehusområder, profane middelalderbygg og ruiner, fra post 74 til fartøyvern og fra deler av post 79 til verdensarv.

Riksantikvaren fikk inn søknader for omkring 560 millioner kroner for disse postene i 2023. Riksantikvaren hadde totalt 395 millioner kroner, inkludert tilsagnsfullmakten for 2024, tilgjengelig til fordeling i 2023. Sammenlignet med året før, var det en nedgang fra 42 % til 40 % når det gjelder

hvor mye tilskuddene dekker av behovet, som søknadene inn til regionalforvaltningen og Sametinget representerer (dekningsgraden).

I Riksantikvaren sin fordeling av budsjettet for post 73 på de ulike ordningene innenfor tilskuddsposten, ble brannsikring av tette trehusmiljø styrket. Dekningsgraden, forholdet mellom tilgjengelige midler og behovet i søknadene, økte fra 35 % til 56 % for 2023 sammenlignet med 2022.

I tillegg til dette forvalter Riksantikvaren tilskudd fra deler av post 73 (til stavkirker, middelalderkirker i stein og ruiner i de fire middelalderbyene), post 75 til fartøyvernsentrene (fagutvikling i fartøyvernet), post 77 (verdiskaping) og deler av post 79 til verdensarv.

Tilskuddspost og -ordning	Antall søknader inn til FK/ST 2023	Søknadssum inn til FK/ST 2023	Tilskudd 2023	Tilsagn 2024	Samlet tildeling 2023
Post 71	459	kr 332 241 435	kr 110 750 000	kr 15 000 000	kr 125 750 000
Post 72	78	kr 174 280 531	kr 48 550 000	kr 10 000 000	kr 58 550 000
Post 73 middelalderruiner	11	kr 14 002 000	kr 10 250 000	kr -	kr -
Post 73 profan middelalder	17	kr 15 329 716	kr 9 872 000	kr -	kr 9 872 000
Post 73 brannsikring	38	kr 22 927 810	kr 12 750 000	kr -	kr 12 750 000
Post 74	141	kr 240 426 723	kr 55 605 000	kr 10 000 000	kr 65 605 000
Post 79	76	kr 88 217 148	kr 33 467 000	kr 19 600 000	kr 53 067 000
Total	820	kr 887 425 363	kr 281 244 000	kr 54 600 000	kr 325 594 000

Tabell 3: antallet søknader som regionalforvaltningen og Sametinget mottok fra søkerne på de ulike tilskuddspostene i 2023, søknadssummen fra søkerne, og hvor mye Riksantikvaren ga regionalforvaltningen og Sametinget til fordeling fra de ulike tilskuddspostene.

Bevaringsprogrammene BARK og BERG

Innenfor *Bevaringsprogrammet for bergkunst* (BERG) og *Bevaringsprogrammet for utvalgte arkeologiske kulturminner og kulturmiljø* (BARK) er det utført en rekke tiltak for sikring og skjøtsel av arkeologiske kulturminner, herunder bergkunst, i 2023. Forebyggende og regelmessig skjøtsel er svært viktig i møte med klimaendringene. Det arbeides også med bergkunstdokumentasjon, tilrettelegging for publikum og ulike nettverkstiltak.

Evalueringen av bevaringsprogrammene som har pågått høsten og vinteren 2023 har vist at disse to programmene vurderes svært positivt av forvaltningen, både når det gjelder organisering, resultater og effekter.

Det ble gitt tilsagn om tilskudd på 1 865 000 kroner fra BARK programmet i 2023, til Sametinget og ni fylkeskommuner. Midler fra programmet har vist seg å være et effektivt virkemiddel for å utløse samarbeid og samfinansiering av skjøtsel og tilretteleggingsprosjekter for arkeologiske kulturminner regionalt og lokalt, noe evalueringen av programmet også har påvist.

Innenfor BERG fikk ti fylkeskommuner og de fem arkeologiske forvaltningsmuseene samlet tilsagn om 5 726 000 kroner fra programmet i 2023.

Ekspert- og rådgiverrollen

Kirkesaksbehandling

Riksantikvaren har førstelinjeansvar for forvaltning av fredete og listeførte kirkebygninger. Det innebærer vedtak etter kulturminneloven og rådgivning i henhold til Kirkebyggforskriften. Vi legger i vår saksbehandling vekt på at fredete og verneverdige kirker skal tåle klimaendringer og at bygningenes kulturhistoriske verdi skal ivaretas i et våtere klima. Mange endringsøknader fra kirkeiere gjelder tiltak for energisparing og universell tilgjengelighet. Riksantikvaren søker å finne løsninger for slike tiltak samtidig som kulturhistoriske verdier ivaretas.

Riksantikvaren forvalter også Barne- og familiedepartementets (BFD) tilskuddsordning til fredete og verneverdige kirker (listeførte kirker). I 2023 har det blitt fordelt 39 millioner kroner til middelalderkirker i stein og listeførte kirker fra 1850 til 1900. Tilskuddsordningen har vært rettet mot istandsetting av klimaskall, brannsikring og forprosjekter på middelaldermurverk. Det har også vært gitt tilskudd til kompetansehevingstiltak som murerkurs og fagseminarer, og Riksantikvaren har vært medarrangør.

Internasjonal kompetanse

Det internasjonale arbeidet brukes som et middel for å nå nasjonale mål. Riksantikvaren har erfaring i deltakelse i internasjonale fora, internasjonale forhandlinger og nettverksbygging internasjonalt. På denne måten kan Riksantikvaren påvirke for eksempel policyutvikling på vårt felt. Riksantikvaren kan gi råd og veiledning til sektoren i internasjonale spørsmål.

I 2023 startet Riksantikvaren forberedelsene til Det internasjonale trekurset (ICWCT) som arrangeres annethvert år i samarbeid med ICCROM og NTNU. ICWCT fikk Europa Nostra-pris i 2022, og Trekurset bidrar til å opprettholde Norges ledende rolle som ekspert på tre som materiale. Det er spesielt aktuelt nå med tanke på Riksantikvarens arbeid med håndverksstrategien. Kurset er et viktig bidrag til Norges forpliktelser i henhold til verdensarvkonvensjonens kapasitetsbyggingstrategi. Nettverket som følger av kurset, bidrar til å styrke kunnskapsbasen og erfaringsgrunnlaget nasjonalt. Dette er noe som øvrige områder av vår virksomhet også nyter godt av, for eksempel EØS-midlene som har overlappende tematikk.

Miljøovervåking (MOV)

Riksantikvarens miljøovervåkingsprogrammer (MOV) skal svare på miljøforvaltningens kunnskapsbehov, gi faktagrunnlag og danne utgangspunkt for målrettede tiltak og forvaltning av kulturmiljø.

I henhold til oppdragslisten i tildelingsbrevet 2023 gjennomførte Riksantikvaren en intern evaluering som kunnskapsgrunnlag for eventuelle tilpasninger av Riksantikvarens miljøovervåkingsprogram.

I forbindelse med evalueringen ble det utviklet evalueringskriterier og prinsipper for vurdering av og tilpasninger i og mellom programmene. Evalueringen presenterte og oppsummerte hva som er hensiktsmessig å følge med på videre og identifiserte mulige tilpasninger og endringsbehov. Anbefalingene følges opp i 2024.

Følgende MOV-program inngikk i evalueringen:

- MOV Nasjonale mål: Indikatormåling for de tre nasjonale kulturmiljømålene, med data fra befolkningsundersøkelse, KOSTRA m.m.
- MOV Verneverdig: Overvåker tilstand, tap og endring for verneverdige bygninger og SEFRAK-bygninger i 18 utvalgte kommuner
- MOV Arkeologi: Overvåker tilstand, tap og endring for automatisk fredete arkeologiske kulturminner i ti utvalgte kommuner
- MOV Klima: Overvåker konsekvenser av klimabelastninger på 45 fredete eldre bygninger i offentlig eie med tidsperspektiv 30-50 år
- MOV Bryggen: Overvåker grunnvannsnivå og setningsutvikling for Bryggen i Bergen, inkl. effekt av avbøtende tiltak
- MOV Kulturlag: Overvåker kulturlagenes bevaringstilstand og miljøforhold i middelalderbyene Oslo, Bergen, Trondheim og Tønsberg

Brannsikring og ekstremhendelser

Også i 2023 har det vært flere branner som truet kulturminner, for eksempel på Akershus festning og i Kragerø, der fredete bygninger gikk tapt. En brann i trebyen Stavanger i juli viste at brannsikring har stor betydning for å redusere faren for tap av kulturminneverdier. Branntilløpet ble oppdaget tidlig ved hjelp av deteksjonsutstyr finansiert gjennom tilskuddsmidler fra statsbudsjettet.

I august truet ekstremværet Hans flere kulturmiljø. Riksantikvaren leverte til KLD en samlet oversikt over ev. skader på kulturmiljøet som følge av ekstremværet, noe som ble gjort underveis og etter at den verste nedbøren og flommen var over.

I løpet av 2023 har Riksantikvaren arbeidet med forbedring av interne rutiner for hvordan vi i fremtiden bedre kan møte ekstremhendelser. Dette skal bidra til å effektivisere vår kontakt med riktige forvaltningsorganer, og sikre målrettede og tydelig budskap og informasjon om sikrings- og skadeforebyggende arbeid.

Riksantikvaren har et årlig faglig forum som er viet til brannsikring, med hovedvekt på brannsikring av tette trehusmiljø. I 2023 ble det i tillegg organisert et nasjonalt brannseminar i Risør, som et samarbeid mellom Agder fylkeskommune, Riksantikvaren, NIKU og Risør byjubileum.

Kulturarv i krig og konflikt

I henhold til KLDs instruks for 2023 har Riksantikvaren fulgt opp arbeidet med *Unescos konvensjon om beskyttelse av kulturverdier i tilfelle av væpnet konflikt (Haag-konvensjonen 1954)* og *annen protokoll (1999)*, og iht. instruksens punkt 3.4 arbeidet med å ivareta rollen som nasjonal koordinator. I 2023 mottok Riksantikvaren et mandat fra KLD, som beskriver rollen som nasjonal koordinator.

I 2023 har Riksantikvaren hatt spesielt fokus på konvensjonens forpliktelser til å etablere preventive tiltak i fredstid. Dette innebærer blant annet at kulturmiljø og kulturverdier skal være inkludert i den nasjonale beredskapen på en tilfredsstillende måte. Riksantikvarens rolle som nasjonal koordinator vil blant annet handle om å bidra til at grunnleggende ansvarsprinsipper opprettholdes i alle sektorer og på alle nivåer. Videre dreier det seg om å legge til rette for samarbeid og løsninger som gjør at Norge er best mulig rustet til å redde kulturarven, eller begrense skade på kulturarven, i krigs-, terror- og konfliktsituasjoner.

Riksantikvaren har i tråd med dette etablert et tverrsektorielt nettverk med formål om å være en plattform for informasjons- og kunnskapsutveksling.

I løpet av 2024 skal Riksantikvaren utforme en handlingsplan for det videre arbeidet med Haag-konvensjonen og dens protokoller.

Kommunikasjon

Hovedmålet i vår strategi for ekstern kommunikasjon er: *Riksantikvarens kommunikasjon engasjerer og gir kunnskap, slik at kulturmiljø får en viktigere posisjon i samfunnet.* Ipsos har målt oss i profilundersøkelsen av offentlige etater, samt gjennomført en egen undersøkelse av vårt omdømme.

Som direktorat ligger vi på fjerdeplass, og sammenlignet med tidligere har flere enn før et godt inntrykk av oss. Omdømmeundersøkelsen viser at 79 % av befolkningen mener at vårt samfunnsoppdrag er viktig. Riksantikvaren har likevel et klart potensial til å nå bedre ut blant voksne under 60.

Økt aktivitet i media og aktivitet i sosiale medier kan påvirke inntrykket av oss. Derfor har vi et aktivt kommunikasjonsarbeid på flere flater og innen en rekke temaer, som tilskudd, klima, beredskap, byutvikling og fredning. Medieomtalen av Riksantikvaren er i vekst, og tallene fra vår medieovervåkingstjeneste Infomedia viser at vi var i mediene 4760 ganger i 2023.

3.3 Ressursbruk

Riksantikvaren jobber kontinuerlig med å digitalisere tjenestene, omstille og effektivisere driften og tilpasse bemanningen.

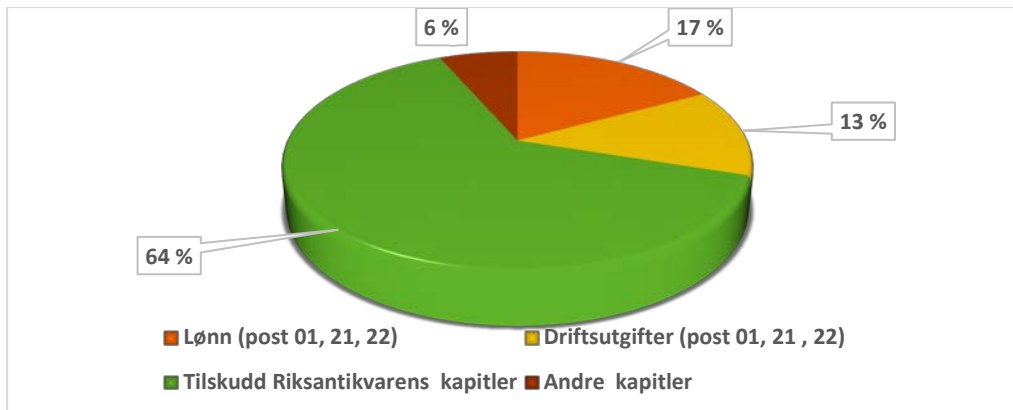
Nedenfor presenteres informasjon om Riksantikvarens ressursramme og ressursbruk i 2023, herunder kommentarer til nøkkeltallene som ble presentert i del 2. Nøkkeltallene gir et sammenligningsgrunnlag for de siste tre år.

Nøkkeltall

64 % av utgiftene på Riksantikvarens kapittel 1429 i 2023 er knyttet til tilskuddsposter til forskjellige formål.

Regnskap per område i 2023	Tall i prosent	Tall i kroner
Lønn (post 01, 21, 22)	17,1 %	126 820 510
Driftsutgifter (post 01, 21, 22)	13,0 %	96 386 659
Tilskuddsposter	63,5 %	471 586 698
Andre kapitler	6,5 %	48 081 002
SUM	100 %	742 874 868

Tabell 4: Alle poster inkl. belastning på andre kapitler

Figur 1: Regnskap per område i 2023

Oversikt over nøkkeltall 2021-2023	2021	2022	2023
Antall utførte årsverk	129	126	122
Samlet tildeling post 01-99 *)	778 373 000	738 335 000	744 051 000
Utnyttelsesgrad post 01-29	96 %	99 %	97 %
Driftsutgifter	228 777 456	233 781 081	236 527 919
Lønnsandel av driftsutgifter	53,5 %	53,0 %	53,6 %
Lønnsutgifter per årsverk	950 295	983 787	1 039 528

Tabell 5: Oversikt over nøkkeltall

*) Samlet tildeling består av overføring fra forrige regnskapsår pluss årets tildeling fra overordnet departement på Riksantikvarens kapittel og poster, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Mens driftsutgifter er summen av utbetalinger til drift på Riksantikvarens kapittel og belastningsfullmakter, jf. Oppstilling av artskontorrapportering.

Driftsutgifter

Driftsutgiftene samlet for alle budsjettposter var kroner 236 527 919 i 2023, og gikk opp med 1,2 % fra 2022. Lønnsandelen utgjorde 53,6 % av dette, og gikk ned med 0,6 % fra 2022.

Riksantikvarens utnyttelsesgrad for drift (post 01 – 29) ble 97 % i 2023. Det er nedgang i utnyttelsesgraden i 2023 med 23 % fra 2022.

Driftsutgifter	Tall i prosent	Tall i kroner
Lønnskostnad	57 %	126 820 510
Kostnad lokaler	12 %	27 559 215
Kjøp av tjenester	25 %	55 352 621
Reisekostnader	1 %	2 775 201
Øvrige driftsutgifter	5 %	10 699 621
SUM	100 %	223 207 168

Tabell 6: kostnadsfordeling for kap. 1429 post 01, 21 og 22

Figur 2: driftsutgifter 2023

Prosentvis lønnsandel av driftsutgifter samlet for post 01, 21 og 22 utgjorde i 2023 57 %. Prosentvis lønnsandel av driftsutgifter for post 01 (Riksantikvarens eget driftsbudsjett) utgjorde 78 %.

Samlet tildeling post 01-99

Samlet tildeling økte med 0,8 % fra 2022, og utgjorde i 2023 kroner 744 051 000.

Endringen i samlet tildeling skyldes økt prisindeksregulering og kompensasjon etter lønnsoppgjøret for 2023, samt noe ekstra midler til endring av digitale systemer som følge av oppløsning av fylkene. Vi henviser til ledelseskomentaren i del 6 Årsregnskap for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved Riksantikvarens årsregnskap.

Samlet tildeling over kap. 1429 og 4429 i 2023 per post (inkl. overføring fra 2022)		Beløp i kroner
Post 01	Driftsutgifter	162 147 000
Post 21	Spesielle driftsutgifter	32 597 000
Post 22	Flerårige prosjekt kulturminneforvaltning	48 545 000
Post 60	Kulturminnearbeid i kommunene	8 824 000
Post 70	Automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	39 870 000
Post 71	Fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	146 127 000
Post 72	Tekniske og industrielle kulturminner	58 858 000
Post 73	Bygninger og anlegg fra middelalder og brannsikring	94 260 000
Post 74	Fartøyvern	70 618 000
Post 75	Fartøyvernsentrene	19 759 000
Post 77	Verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	13 403 000
Post 79	Verdensarven	55 369 000
Post 02	Oppdrag og andre div. inntekter	-2 303 000
Post 09	Internasjonale oppdrag	-4 023 000
SUM TILDELINGER		744 051 000

Tabell 7: Samlet tildeling over kap. 1429 og 4429 i 2023 per post (inkl. overføring fra 2022)

Ansatte

	2021	2022	2023
Antall ansatte *	144	141	139
Antall avtalte årsverk *	139	138	135
Antall utførte årsverk **	129	126	122
Lønnsutgifter per årsverk	950 295	983 787	1 039 528

Tabell 8: antall ansatte per år

*) Tallene for antall ansatte og avtalte årsverk er i henhold til Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings (DFØ) veiledningsnotat til årsrapport for statlige virksomheter hentet fra SSB statistikk: "12623: Ansatte i staten". Tallene viser et årsgjennomsnitt. Tallene for utførte ansatte er hentet ut fra SAP Innsikt, som følger Direktoratet for forvaltning og økonomistyrings (DFØ) beregning av årsverk, det vil si fratrukk for fravær utover en dag. Årsverksberegningen reduseres for alt annet fravær utover en dag (unntatt ferieuttak eller avspasering av fleksitid og reisetid).

**) Ved beregning av utførte årsverk kommer reisetid, overtid og annet betalt merarbeid, som er avtalt og godkjent, til utbetaling i tillegg. Beregningen av utførte årsverk påvirkes ikke av ferieavvikling, hjemmekontor, eller opparbeiding og avvikling av reisetid, overtid og fleksitid til avspasering. Fravær på mindre enn en dag regnes ikke med ved beregning av utførte årsverk. Alt annet fravær på en dag eller mer kommer til fratrukk ved beregning av utførte årsverk. Om fraværet er med eller uten lønn har ingen betydning.

Av 122 utførte årsverk i 2023 er 108 fast ansatte.

Lønnsutgifter per årsverk

Lønnsutgifter per årsverk i 2023 var på kr 1 039 528, som var en økning på 5,4 % fra 2022.

Årsaken til økningen i lønnsutgifter per årsverk var at lønnsoppjøret i 2023 var høyere enn tidligere år. Dette gjaldt for Riksantikvaren på lik linje med staten ellers. I tillegg er det verdt å nevne at ved turnover har konkurransesituasjonen innenfor flere av våre fagfelt endret seg de siste årene og nyansatte kommer inn med høyere avlønning enn ansatte som slutter.

4. Styring og kontroll i virksomheten

Riksantikvaren jobber kontinuerlig for god styring og kontroll i virksomheten. Risikoanalyser er en viktig del av den interne oppfølgingen av vår årsplan og prioriteringer gitt fra departementet i tildelingsbrev og instruks.

4.1 Risikostyring og analyser

Risikoanalyser (RIS) av mål og resultatstyring ble gjennomgått våren 2023 i avdelinger og seksjoner. Det ble benyttet et risikovurderingsverktøy og metoder utarbeidet av Direktoratet for økonomistyring (DFØ). Prosessen ble gjennomført trinnvis og risikobildet aggregert oppover fra seksjonene til avdelingene, fra avdelingene til Riksantikvarens ledelse og deretter til den overordnede RIS-rapporten som er oversendt til KLD. De mest kritiske målsetningene (temaene) for måloppnåelse:

- Basisutstillingen skal installeres på øvrige verdensarvsteder
- Etterlevelse av Offentleglova ifm. arkivmateriale – leveranser fra Miljødirektoratet
- Riksantikvaren skal opprettholde funksjonalitet og kvalitet på digitale tjenester i overgangen til flere fylker
- Riksantikvaren skal gjennomføre rollen som nasjonal koordinator for oppfølgingen av Haag-konvensjonen

De målsetningene (temaene) som er mest kritiske for måloppnåelsen følges opp i årsplanen til ledergruppen gjennom året. Tiltakene som avdelingene og seksjonene har utformet er en integrert del av virksomhetsstyringen.

4.2 Fellesføringer fra Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

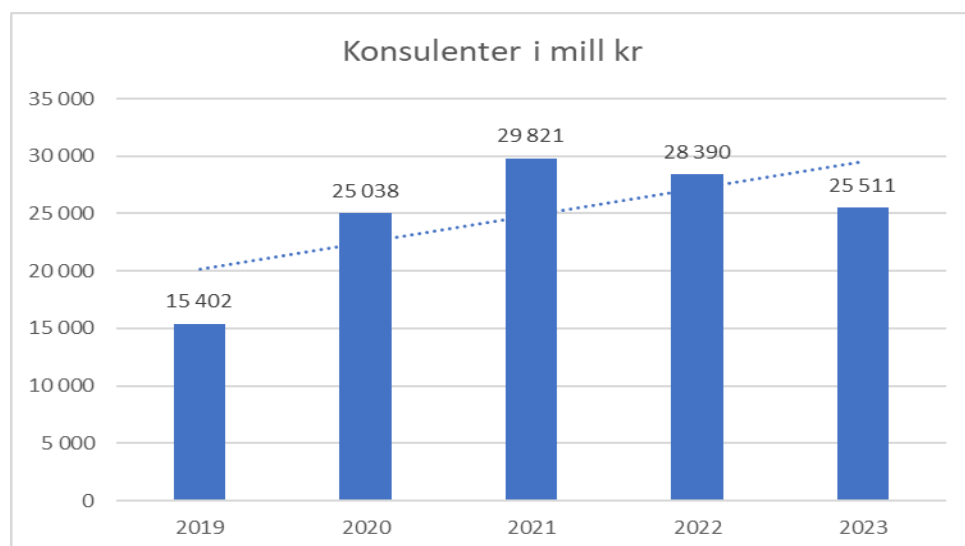
Lærlinger

Fra tildelingsbrevet: Lærlinger skal stå i et rimelig forhold til virksomhetens størrelse.

Riksantikvaren er godkjent lærebedrift i mediegrafikerfaget (2019), IT-utviklerfag (2022) og for innholdsproduksjon (2023). Vi har for tiden to lærlinger hos Riksantikvaren, en som ble ansatt i august 2022 (IT-utvikling) og en som ble ansatt i august 2023 (innholdsproduksjon). Lærlingen vi hadde i mediegrafikerfaget fra 2021 avsluttet sin kontrakt ved fullført læretid i august 2023. Riksantikvaren har hatt en til to lærlinger siden vi første gang ble godkjent som lærebedrift i 2019 og har svært god erfaring med dette.

Konsulentbruk

Fra tildelingsbrevet: Redusere konsulentbruken

Figur 3: konsulentbruk per år i millioner kroner

Bruken av konsulenter var 25,5 millioner kroner i 2023, noe som var 2,9 millioner kroner lavere enn i 2022 (-10 %) og 4,3 millioner kroner lavere enn konsulentbruk i toppåret 2021. 67 % av Riksantikvarens konsulentbruk gjaldt digital tjenesteutvikling, samt drift og vedlikehold av IKT-systemene. 2 millioner kroner av konsulentbruken var relatert til leie av prosjektleder for arbeidet med bevaringsstrategiene. I tillegg har Riksantikvaren leid inn konsulentbistand til program for medarbeiderskap og lederutvikling. I forbindelse med utlysning og forhandlinger om nye kontorlokaler, har vi benyttet oss av rådgiverbistand fra Statsbygg.

Innleie har vært absolutt nødvendig som følge av at Riksantikvaren selv ikke innehar kompetanse til de nevnte digitale utviklingsarbeidene, eller har hatt tilstrekkelig interne ressurser til prosjektledelse.

Riksantikvaren har i 2023 ikke benyttet konsulentbistand fra kommunikasjonsbransjen.

Desentralisert arbeid

Fra tildelingsbrevet: Virksomheten skal vurdere mulighetene for desentralisert arbeid og legge til rette for dette der det er hensiktsmessig.

Riksantikvaren har inngått avtale om mulighet for hjemmekontor to dager per uke med alle medarbeidere, som har arbeidsoppgaver som er mulige å håndtere fra hjemmekontor. Avtalen er i tråd med sentral forskrift om hjemmearbeid. Riksantikvaren har tre medarbeidere på distriktskontorer utenom hovedkontoret i Oslo.

4.3 Evalueringer, tilsyn og revisjon

Våren 2023 ble det gjennomført intern og ekstern revisjon tilknyttet standarden ISO 27001. I tillegg ble det i 2023 gjennomført skrivebordsøvelse for beredskapsledelsen og for vararepresentantene, samt en beredskapsøvelse/spilløvelse for beredskapsledelsen

Intern revisjon ISO 27001

Intern revisjon av etterlevelse av ISO 27001 ble gjennomført i henhold til standarden og «Policy for gjennomføring av interne revisjoner og tilsyn i KLD og etatene» om samarbeid i revisjonsnettverket i miljøforvaltningen. Riksantikvaren har samarbeid om interne revisjoner med Norsk Polarinstitutt.

Tema for intern revisjon ISO 27001 var *Mobilt utstyr og fjernarbeid* (Punkt A.6.2) og *Fysisk og miljømessig sikkerhet* (Punkt A.11). Formålet med revisjonen var å belyse to tematiske områder:

- Hvordan Riksantikvaren forhindrer uautorisert adgang til organisasjonens informasjon og systemer for informasjonsbehandling, samt hvordan sikres utstyr og aktiva i organisasjonens drift.
- Hvordan Riksantikvaren sikrer informasjon der fjernarbeid utføres, og hvordan håndteres risiko forbundet med mobilt utstyr.

Intern revisjonen har ikke funnet avvik knyttet til kravene i ISO27001, men har foreslått seks forbedringspunkter. Ut ifra en samlet vurdering, bekrefter revisjonsrapporten at Riksantikvaren oppfyller kravene i ledelsessystem for informasjonssikkerhet.

Ekstern revisjon ISO 27001

Som en del av prosessen med revisjon av godkjent ISO-sertifisering, ble det gjennomført en oppfølgingsrevisjon. Nemko fant et avvik ved denne revisjonen knyttet til manglende oppfølging av SoA (anvendelighetserklæringen). Avviket er nå lukket, og sertifiseringen er opprettholdt. Riksantikvaren har ivaretatt sitt oppfølgingsansvar, og oppfyller kravene i ISO27001 til et ledelsessystem for informasjonssikkerhet på en tilfredsstillende måte.

Beredskapsøvelse

Krise- og beredskapsledelsen hos Riksantikvaren gjennomførte i april en samling for å bli oppdatert på det aktuelle trusselbildet som PST, NSM og E-tjenesten la frem i februar. Videre ble samlingen benyttet for å starte revisjon av vårt beredskapsplanverk. Tilsvarende samling ble avholdt med beredskapsledelsens vararepresentanter i juni. Planverket revideres kontinuerlig, ikke minst med tanke på Riksantikvarens beredskap i forhold til "hverdagskriser" som brann og ekstremvær (flom, ras, vind etc.).

I oktober ble det avholdt spilløvelse for beredskapsledelsen med tema “ansatte skadet/omkommet på avdelingstur med buss i Finnmark”. Øvelsen ble planlagt og ledet av Sikkerhetsledelse AS i samarbeid med sikkerhetsleder hos Riksantikvaren. Hovedpunktene i evalueringen var at beredskapsledelsen gjennomførte øvelsen på en kvalitetsmessig god måte, men at vi også skal jobbe videre med de evalueringpunkter som viste muligheter til forbedring i planverket og arbeidsprosessene.

Riksrevisjonen

Riksantikvaren har for 2022-regnskapet ikke mottatt merknader fra Riksrevisjonen som har krevd videre oppfølging i 2023.

4.4 Personellmessige forhold

Flyttestruktur

Riksantikvarens leieavtale i Dronningens gate 13 utløper 31. desember 2024. Det er besluttet at Riksantikvaren skal flytte inn i nye lokaler i Schweigaards gate 28 i Oslo. For at overgangen til nye lokaler blir best mulig, og for å sikre god fremdrift og involvering, har Riksantikvaren etablert et flyttestruktur.

Flyttestruktur er delt inn i fire delprosjekter som ivaretar de ulike områdene innad i prosjektet. Herunder:

- Delprosjekt 1: Leiekontrakt og avtaler
- Delprosjekt 2: Inventar, møbler og utstyr
- Delprosjekt 3: Tilpasning nye lokaler
- Delprosjekt 4: Ansattinvolvering

Det er etablert en styringsgruppe (ledergruppen og representanter for IDF og AMU) som tar beslutninger underveis. Medbestemmelse sikres gjennom styringsgruppen, IDF og AMU.

Riksantikvaren har landet på et aktivitetsbasert arbeidsplasskonsept.

Riksantikvaren har flere medarbeidere som har jobbet mange år i Riksantikvaren og i Dronningens gate 13. Utformingen av arbeidsplassen blir annerledes når Riksantikvaren skal inn i nye lokaler. Prosjektet vil bidra til en endrings- og modningsprosess for medarbeiderne hos Riksantikvaren. Det er et mål at nye lokaler skal bidra til bedre intern samhandling og en smidigere organisasjon.

Ledelse og medarbeiderskap

Riksantikvaren har en systematisk og langsiktig satsing på utvikling av ledelse og medarbeiderskap. Som et ledd i dette er det etablert programmer for lederutvikling og et program for medarbeiderskap hos Riksantikvaren.

Riksantikvaren har hatt et program for lederutvikling som løp ut 2023. Det skal iverksettes neste fase i dette programmet i løpet av 2024. Ledelse og medarbeiderskap er viktige virkemidler for å realisere målene i Riksantikvarens strategi. Det å se lederutvikling og arbeidet med medarbeiderskap i sammenheng er viktig. I dette arbeidet er også organisasjonskultur og verdier viktige elementer.

Høsten 2022 ble det søkt om tariffavsatte kompetansemidler fra KDD til program for medarbeiderskap i 2023 og 2024. Riksantikvaren ble tildelt kompetansemidler til gjennomføringen av programmet. I 2023 ble det fastsatt målsettinger for arbeidet, gjennomført tre heldagssamlinger

for alle ledere og medarbeidere og to samlinger per avdeling. Som en del av programmet ble medarbeiderne hos Riksantikvaren blant annet enige om et sett medarbeiderprinsipper. Det var allerede utformet et sett ledelsesprinsipper gjennom lederutviklingsprogrammet. Disse to settene med prinsipper skal komplettere hverandre. Det arbeides videre med dette i 2024.

Selv om programmet for medarbeiderskap avsluttes våren 2024, vil ikke arbeidet med medarbeiderskap avsluttes. Riksantikvaren skal fortsette arbeidet med medarbeiderskap og implementering av medarbeiderprinsippene bredt i organisasjonen i etterkant av programmet. Eksempelvis ved rekruttering, medarbeidersamtaler, medarbeiderundersøkelser, nye arbeidsmetoder i aktivitetsbasert kontorkonsept med mer.

Medarbeiderundersøkelse

Medarbeiderundersøkelsen ble gjennomført hos Riksantikvaren våren 2023. Undersøkelsen kartlegger viktige forhold knyttet til ansattes trivsel, engasjement og opplevde rammer for å gjøre en god jobb.

Riksantikvaren ønsker en systematisk og langsiktig satsing på utvikling av medarbeiderskap og har derfor valgt å inkludere dette som eget tema i medarbeiderundersøkelsen.

I undersøkelsen fikk de ansatte spørsmål om blant annet:

- trivsel og engasjement
- nærmeste leder
- balanse mellom jobb og privatliv
- seksjonens/enhetens samarbeids- og gjennomføringsevne
- inkludering og medarbeiderskap

Resultatene fra undersøkelsen brukes til oppfølgingsdialoger i avdelingene. Ved å gjennomføre kartleggingen, og oppfølgingen i etterkant, ønsker Riksantikvaren å videreføre våre styrker og utvikle våre forbedringsområder.

Medarbeidersamtaler

Medarbeidersamtaler er viktig for Riksantikvaren som et ledd i utvikling for medarbeiderne våre. Det ble gjennomført medarbeidersamtaler for alle medarbeidere i 2023.

Arbeidsmiljø / HMS

Riksantikvaren skal være en ansvarlig arbeidsgiver som sørger for oppfølging etter behov. Under er det en oversikt over ulike tiltak og aktiviteter Riksantikvaren har iverksatt for å understøtte dette.

Handlingsplan for aktivitets- og redegjørelsesplikten

Riksantikvaren har laget en handlingsplan for aktivitets- og redegjørelsesplikten. Temaet ble diskutert i et møte med hovedverneombud og ansattes representant, og handlingsplanen har blitt laget på bakgrunn av tilbakemeldingene fra møtet. Handlingsplanen beskriver hvordan Riksantikvaren skal jobbe med likestilling og diskriminering. Planen beskriver hva som skal gjøres, hvordan, når og hvem som er ansvarlig. Planen blir gjennomgått og diskutert i AMU hvert år og følges opp av HR. Handlingsplanen i 2023 bidro til å inkludere tema som medarbeiderskap og inkludering i medarbeiderundersøkelsen. Ved å inkludere disse temaene i medarbeiderundersøkelsen fikk vi som arbeidsgiver bedre innsikt i hvordan disse temaene berører våre ansatte.

Trening i arbeidstiden

For å fremme god helse og bedre livskvalitet oppfordrer vi våre medarbeidere til å trene. Alle ansatte har mulighet å trene inntil en time i uken i arbeidstiden. Riksantikvaren har en avtale med Muskelklinikken, hvor de ansatte kan trene, både som egentrening og delta på gruppetimer. Mange ansatte benytter seg av gruppetimene. Arbeidsgiver har fått gode tilbakemeldinger på at dette er et ønsket tiltak som fører til bedre helse og en sosial arena.

Psykologtjenester

Riksantikvaren har avtale med Moment om psykologtjenester. Ansatte kan få bistand om det skjer noe, både i jobben og/eller privat, som gjør at de trenger å snakke med en profesjonell part. Det skal være en lav terskel for bruk av denne tjenesten. Arbeidsgiver har erfart at flere ansatte har benyttet seg av tjenesten, og fått god hjelp.

AKAN

Som en del av AKAN-arbeidet hos Riksantikvaren er det utarbeidet AKAN-retningslinjer. Riksantikvaren ønsker tidligst mulig å tilby ansatte med ulike rusproblemer hjelp etter mønster fra AKAN - Arbeidslivets kompetansesenter for rus- og avhengighetsproblematikk. Ansatte skal så tidlig som mulig få tilbud om hjelp både i arbeidsmiljøet og i samarbeid med bedriftshelsetjenesten eller Moment. I 2023 har vi ikke hatt noen tilfeller.

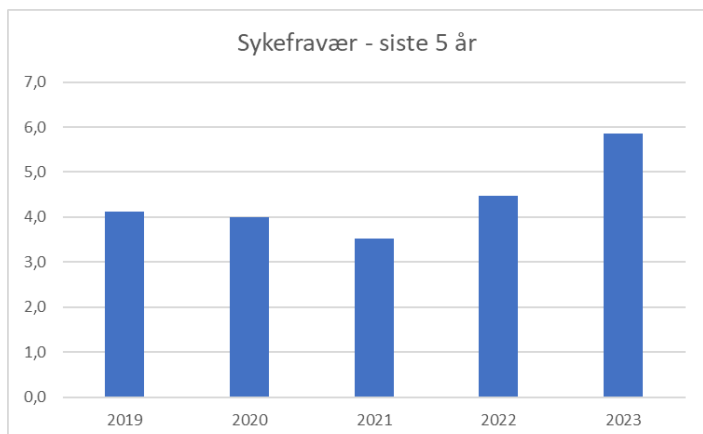
Bedriftshelsetjeneste

Riksantikvaren har en avtale med Agil Helse om helsekontroller og førstehjelpskurs. I 2023 fikk alle ansatte tilbud om helsekontroll. Ansatte fikk også tilbud om å ta influensavaksine. Mange ansatte ønsket å benytte seg av både helsekontroll og vaksinetilbudet. Dette er forebyggende tiltak som kan bidra til å forebygge sykdom og skader. I tillegg tilbyr vi førstehjelpskurs. Kurset som ble avholdt i 2023 hadde god oppslutning, og vi gjennomgikk blant annet HLR og hjertestarter.

Sykefravær

Sykefraværet hos Riksantikvaren i 2023 viser 5,9 %, mot 4,5 % i 2022. Riksantikvaren har de siste fem årene hatt en gjennomsnittlig sykefraværsprosent på 4,4.

HR følger systematisk opp sykefravær, uavhengig av om sykefraværet er arbeidsrelatert eller skyldes andre forhold. Sykefraværet hos Riksantikvaren har over lang tid vært lavt og stabilt. I HMS-planen for 2023-2024 er det satt mål om å opprettholde lavt sykefravær, på under 5 %. Vi ser at vi i 2023 er noe over dette tallet. Sykefraværet følges opp jevnlig. Høsten 2023 var det et høyt sykefravær da flere ansatte fikk typiske høst-/vintersykdommer, blant annet Covid. I tillegg har det i 2023 vært flere langtidssykemeldinger enn tidligere år, disse tilfellene har ikke vært arbeidsrelaterte. Der det har vært høyt sykefravær, har vi omfordelt oppgaver, mens vi er bevisst på å holde belastningen på den enkelte medarbeider på et forsvarlig nivå. Som en konsekvens har enkelte oppgaver ikke vært mulig å gjennomføre.

Figur 4: sykefravær siste fem år

5. Vurdering av fremtidsutsikter

Det er store ting på trappene for 2024 og de kommende årene: Det er spennende oppgaver, oppgaver vi skal ha med oss lenge og utfordrende oppgaver som vi må løse i tett samarbeid med flere sektorer enn før.

Vi har etablert et godt og velfungerende samarbeid innen kulturmiljøfamilien, og kan se tilbake på en vellykket innføring av regionreformen. Dette arbeidet har vi lært mye av, og vi tar med oss erfaringen når vi skal få et nærmere samarbeid og nye satsinger sammen med en rekke aktører: kirkesektoren, beredskapssektoren, kyst og landbruk og nye europeiske samarbeidspartnere.

Fundamentet for effektivt arbeid er vårt datagrunnlag. Den store IT-satsingen Orden i kulturmiljødata pågår for fullt, og skal skaffe oss enklere oversikt over kunnskapen vi har i vår sektor. Det er en viktig ryddejobb, som skal sørge for at vi får både mer pålitelige data, og at flere kan ta kulturmiljødata i bruk i en bærekraftig samfunnsplanlegging.

Det nye Kirkebevaringsfondet er en fantastisk mulighet og et løft for kirkene. Det store oppdraget vil kreve mye innsats og oppmerksomhet fra oss og våre samarbeidspartnere i kirken. I 2024 skal vi etablere arbeidet i programstyret og programsekretariatet, og vi skal sørge for at de nye tilskuddsmidlene når frem til kirkeeierne på en effektiv og smidig måte. Det blir et travelt år, men grunnlaget er allerede lagt gjennom et godt samarbeid med Den norske kirke fra felles arbeid med forslaget til bevaringsstrategier. Vi ser frem til å ta fatt på arbeidet til beste for våre verdifulle kirker.

I løpet av 2024 leverer vi også forslag til to bevaringsstrategier for Kystens kulturmiljø og Landbrukets kulturmiljø til Klima- og miljødepartementet. Et sentralt grep er å engasjere flere aktører i arbeidet, slik at flere ser ressurser og muligheter i kulturmiljøer både langs kysten og i landbruket. For å få til dette, må flere dra lasset sammen og samarbeide på tvers: det offentlige og de private, næring og frivillige, samt nasjonale, regionale og lokale nivåer i forvaltningen.

På beredskapsfronten jobber vi systematisk med bevisstgjøring om kulturmiljøers plass i beredskapsarbeidet. Lenge har vår del av verden vært trygg, men både klimaendringer, konflikter og krig har rykket nærmere de siste årene, som trusler mot både våre kulturminner og samfunnet som helhet. Beredskapsarbeidet i Norge er naturlig nok knyttet til først og fremst liv og helse, og kulturarvens plass i beredskap ligger nok noe lavere i bevisstheten hos mange.

Vårt oppdrag med å følge opp mandatet fra Haagkonvensjonen er blant annet å heve denne bevisstheten, og legge til rette for at sektorene kjenner sitt ansvar for kulturarven. Derfor må vi vektlegge kommunikasjon og økt samarbeid på tvers av sektorer og mellom nivåer, slik at kulturverdiene kan få best mulig beskyttelse i nød- og katastrofesituasjoner. Slik kan vi gjøre vår verden i Norge litt tryggere for den verdifulle kulturarven.

Når vi retter blikket mot Europa, så er det også sentralt at Norge og EU har blitt enige om en ny programperiode for EØS-midler. Vi tar med oss erfaringene fra tidligere programmer når den nye perioden med EØS-midler skal starte opp. Vårt mål er å engasjere nye norske partnere i prosjektsamarbeid med partnere fra de fattigste landene i Europa, til beste for felles økt kunnskap og den europeiske kulturarven. Derfor er det viktig å samle inn og formidle kunnskap og resultater fra det tidligere programmet, slik at nye prosjektpartnere kan bygge på tidligere erfaringer.

Til slutt vender vi blikket hjemover, og før jul i 2024 skal Riksantikvaren flytte. Dette er viktig for oss innad i organisasjonen, og det er en oppgave vi kommer til å bruke tid og krefter på for å få til en smidig prosess inn i nye lokaler og nye arbeidsformer. Vi ser frem til å møte 2025 med store oppgaver, i en bygning med fredet fasade i Schweigaards gate 28.

6. Årsregnskap 2023

På de neste 16 sidene presenterer vi vårt årsregnskap for 2023 slik det er rapportert til statsregnskapet og til Klima- og miljødepartementet. Dette er:

- a) Bevilgnings- og artskontorrapportering med noter
- b) Ledelseskommentar og prinsippnote

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2023

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindregift
1429	Riksantikvaren	01	Driftsutgifter	A, B	162 147 000	154 363 052	7 783 948
1429	Riksantikvaren	21	Spesielle driftsutgifter	A	32 597 000	31 025 350	1 571 650
1429	Riksantikvaren	22	Flerårige prosjekt kulturminneforvaltning, kan overføres	A, B	48 545 000	37 818 766	10 726 234
1429	Riksantikvaren	60	Kulturminnearbeid i kommunene	A	8 824 000	8 665 000	159 000
1429	Riksantikvaren	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	A, B	39 870 000	39 846 106	23 894
1429	Riksantikvaren	71	Tilskudd til fredete kulturminner i private eie, kulturmiljø og kulturlandskap	A, B	146 127 000	142 455 767	3 671 233
1429	Riksantikvaren	72	Tilskudd til teknisk og industrielle kulturminner	A, B	58 858 000	57 838 000	1 020 000
1429	Riksantikvaren	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalder og brannsikring	A, B	94 260 000	71 351 034	22 908 966
1429	Riksantikvaren	74	Tilskudd til fartøyvern	A, B	70 618 000	70 612 895	5 105
1429	Riksantikvaren	75	Tilskudd til fartøyvernsesterene	A	19 759 000	15 521 707	4 237 293
1429	Riksantikvaren	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	A, B	13 403 000	11 150 000	2 253 000
1429	Riksantikvaren	79	Tilskudd til verdensarven	A, B	55 369 000	54 146 189	1 222 811
882	Barne- og familiedepartement	61	Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg, kan overføres		120 824 000	34 758 102	
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Spesielle driftsutgifter		1 000 000	999 923	
1410	Klima- og miljødepartementet	21	Miljødata		6 636 000	6 509 690	
1800	Olje- og energidepartementet	21	Spesielle driftsutgifter		9 025 000	5 813 287	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	16 076 013	
Sum utgiftsført					887 862 000	758 950 881	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt (-)
4429	Riksantikvaren	02	Refusjoner og diverse inntekter	A	-2 303 000	-1 608 601	694 399
4429	Riksantikvaren	09	Internasjonale oppdrag	A	-4 023 000	-3 332 399	690 601
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekt, ymse		0	-220 839	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		0	-15 865 591	
Sum inntektsført					-6 326 000	-21 027 431	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						737 923 451	
Kapitalkontoer							
60087901	Norges Bank 0677.03.02666 /innbetalinger					11 574 641	
60087902	Norges Bank 0677.04.03012/utbetalinger					-748 617 085	
714429	Endring i mellomværende med statskassen					-881 007	
Sum rapportert						0,00	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
Konto	Tekst				31.12.2023	31.12.2022	Endring
714429	Mellomværende med statskassen				-9 703 346	-8 822 340	-881 007

Note A Forklaring av samlet tildeling							
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets bevilgning	RNB 2023	Lønnsoppgjøret 2023	Ny budsjettsaldering 2023	Samlet tildeling	
142901	4 037 000	153 620 000	5 341 000	4 149 000	-5 000 000	162 147 000	
142921	611 000	31 977 000	9 000	0	0	32 597 000	
142922	12 179 000	30 361 000	5 000	0	6 000 000	48 545 000	
142960	0	8 824 000	0	0	0	8 824 000	
142970	10 000	39 026 000	834 000	0	0	39 870 000	
142971	2 319 000	142 759 000	3 049 000	0	-2 000 000	146 127 000	
142972	304 000	58 554 000	0	0	0	58 858 000	
142973	30 623 000	59 072 000	3 565 000	0	1 000 000	94 260 000	
142974	13 000	70 605 000	0	0	0	70 618 000	
142975	4 202 000	15 557 000	0	0	0	19 759 000	
142977	4 957 000	8 446 000	0	0	0	13 403 000	
142979	1 997 000	53 372 000	0	0	0	55 369 000	
88261	80 970 000	38 945 000	909 000	0	0	120 824 000	
140021	0	1 000 000	0	0	0	1 000 000	
141021	191 000	6 316 000	129 000	0	0	6 636 000	
180021	1 025 000	8 000 000	0	0	0	9 025 000	887 862 000
442902	0	-2 303 000	0	0	0	-2 303 000	
442909	0	-4 023 000	0	0	0	-4 023 000	-6 326 000
						881 536 000	

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter (-) iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten	Forklaring
142901		7 783 948	0	7 783 948	-1 385 000	0	0	6 398 948	7 905 500	6 398 948	III, IV, V
142921		1 571 650	0	1 571 650	0	0	0	1 571 650	1 599 300	1 571 650	V
142922	"kan overføres"	10 726 234	0	10 726 234	Ikke aktuell	0	Ikke aktuell	10 726 234	10 726 234	10 726 234	II
142960		159 000	0	159 000	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	0	0	0	
142970	"kan overføres"	23 894	0	23 894	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	23 894	23 894	23 894	II
142971	"kan overføres"	3 671 233	0	3 671 233	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	3 671 233	3 671 233	3 671 233	II
142972	"kan overføres"	1 020 000	0	1 020 000	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	1 020 000	1 020 000	1 020 000	II
142973	"kan overføres"	22 908 966	0	22 908 966	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	22 908 966	22 908 966	22 908 966	II
142974	"kan overføres"	5 105	0	5 105	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	5 105	5 105	5 105	II
142975	"kan overføres"	4 237 293	0	4 237 293	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	4 237 293	4 237 293	4 237 293	II
142977	"kan overføres"	2 253 000	0	2 253 000	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	2 253 000	2 253 000	2 253 000	II
142979	"kan overføres"	1 222 811	0	1 222 811	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	1 222 811	1 222 811	1 222 811	II
88261	"kan overføres"	86 065 898	0	86 065 898	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	86 065 898	86 065 898	86 065 898	I, II
140021		77	0	77	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	0	50 000	0	I,
141021		126 310	0	126 310	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	126 310	322 250	126 310	I, V
180021	"kan overføres"	3 211 713	0	3 211 713	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	3 211 713	3 211 713	3 211 713	I, II

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se det årlige rundskrivet R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

I - Mottatte belastningsfullmakter

II - Stikkordet «kan overføres»

III - Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter

IV - Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

V - Mulig overførbart beløp

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2023

	Note	2023	2022
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Salgs- og leieinnbetalinger	1	4 941 000	4 994 374
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		4 941 000	4 994 374
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	126 822 443	123 957 156
Andre utbetalinger til drift	3	109 705 476	109 823 925
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		236 527 919	233 781 081
Netto rapporterte driftsutgifter		231 586 919	228 786 707
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling av finansutgifter	4	2 150	23 688
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		2 150	23 688
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		2 150	23 688
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten*			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	5	506 344 800	511 249 804
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		506 344 800	511 249 804
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Grupplivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		220 839	175 461
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		15 865 591	15 115 111
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		16 076 013	16 721 217
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-10 417	1 430 645
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		737 923 451	741 490 844
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2023	2022
Fordringer på ansatte		27 500	6 000
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-5 144 810	-4 558 046
Skyldige offentlige avgifter (merverdiavgift)		-5 252	-6 716
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		-4 580 784	-4 316 535
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		0	52 958
Sum mellomværende med statskassen	6	-9 703 346	-8 822 340
<p>*Disse overskriftene kan slettes om de ikke er aktuelle.</p> <p>**Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.</p> <p>*** Spesifiser og legg til linjer ved behov. Se veiledning over hva som skal inngå som en del av mellomværende med statskassen.</p> <p>**** I forbindelse med omleggingen av pensjonspremiemodellen til SPK i 2022, ble også faktureringen fra SPK lagt om. I 2021 hadde faktura for pensjonspremie for 6. termin betalingsfrist i desember, mens pensjonspremie for 6. termin i 2022 ble fakturert i desember med betalingsfrist i januar 2023. Pensjonsutgiften etter omleggingen av pensjonspremiemodellen skal fremdeles være lik fakturert pensjonspremie fra SPK. Balansekontoe koblet mot mellomværende med statskassen benyttes for å utgiftsføre terminfaktura for 6. termin 2022 og eventuell tilleggsfaktura fra SPK, selv om disse ikke er betalt i 2022, jf. henholdsvis rundskriv R-118 Regnskapsføring av pensjonspremie for statlige virksomheter og rundskriv R-8/2022 Regnskapsføring av ikke utbetalte lønnsmidler ifm. lønnsoppgjøret 2022 og konsekvenser av manglende rapportering i</p>			

Kontrollsum netto rapportert til bevilgningsregnskapet

Artskontorrapportering	737 923 451
Bevilgningsrapportering	737 923 451
SKAL GÅ I NULL	0

Kontrollsum mellomværende med statskassen

Artskontorrapportering	-9 703 346
Bevilgningsrapportering	-9 703 346
SKAL GÅ I NULL	0

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Arkiv og bibliotek tjenester, avgiftspliktig	35 000	100 000
Refundert reiseutgifter , utenfor avgiftsområdet	294 818	15 555
Tilfeldige inntekter (diverse inntekter post 01 - 29) , utenfor avgiftsområdet	5 610	13 414
Refundert lønnskostnader , utenfor avgiftsområdet *	3 035 251	3 225 656
Ref. andel prosjektkostnader, utenfor avgiftsområdet	198 465	243 502
Leieinntekter, utenfor avgiftsområdet	1 371 856	1 396 248
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	4 941 000	4 994 374
Sum innbetalinger fra drift	4 941 000	4 994 374

* Refunderte lønnskostnader er tilknyttet arbeid for EØS-programmene

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2023	31.12.2022
Lønn	102 636 734	99 253 411
Arbeidsgiveravgift	15 865 591	15 115 111
Pensjonsutgifter*	9 764 797	9 373 490
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-3 967 451	-2 495 310
Andre ytelser **	2 522 771	2 710 454
Sum utbetalinger til lønn	126 822 443	123 957 156
Antall utførte årsverk:	122	***126

* Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen fra fast premiesats til virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiversandel som del av pensjonspremien. Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2023 10 prosent. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

** Andre ytelser består av gaver til ansatte, gruppelivsforsikring, yrkesskadepremier, velverdstitak, annen personalkostnad og annen oppgaveliktig godtgjørelse

*** Vi har rettet opp antall årsverk for 2022 fordi definisjonen av antall årsverket er blitt endret.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	24 587 353	22 178 932
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 971 862	3 374 108
Mindre utstyersanskaffelser	1 362 339	912 001
Leie av maskiner, inventar og lignende	5 849 230	4 758 004
Kjøp av konsulent tjenester *	22 100 344	23 049 669
Kjøp av fremmede tjenester **	46 429 722	47 086 774
Reiser og diett	2 908 114	2 995 304
Øvrige driftsutgifter	3 496 512	5 469 134
Sum andre utbetalinger til drift	109 705 476	109 823 925

* 65% av kjøp av konsulent tjenester knyttet til digital utvikling, programvare mv. 9% er knyttet til bevaringsstrategi arbeidet, 4% til rådgivning i forbindelse med nye kontorlokaler og 6% er knyttet til evaluering landsverneplanarbeid og SKE.

** 27% av kjøp av fremmede tjenester er knyttet til brannsikring, ruiner og drift av vernebygget i Hamar. 17% er knyttet til Basisutstillingen, 14% til MOV programmene, 13% arbeidet med OED-midler, 9% til NIKUs bistand i saksbehandling og 5% er utbetaling til Miljødirektoratet for felles IKT-drift.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	2 150	23 688
Sum utbetaling av finansutgifter	2 150	23 688

Note 8 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2023	31.12.2022
Tilskudd til kommuner	8 665 000	8 724 000
Tilskudd til fylkeskommuner	497 679 800	502 525 804
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	506 344 800	511 249 804

Note 9 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2023		Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 905	0	1 905
Fordringer (Reisetorskudd)	27 500	27 500	0
<i>Sum</i>	29 405	27 500	1 905
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-4 576 106	0	-4 576 106
Skyldig skattetrekk	-5 144 810	-5 144 810	0
Skyldige offentlige avgifter *	-5 252	-5 252	0
Annen kortsiktig gjeld **	0	-4 580 784	4 580 784
<i>Sum</i>	-9 726 168	-9 730 846	4 678
Sum	-9 696 763	-9 703 346	6 583

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B.

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført	Balanseført
						egenkapital i selskapet	verdi i regnskap*
<i>Aksjer</i>							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3...							
Balanseført verdi 31.12.2022							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Ved utfylling av note 8, del B skal tall fra selskapets siste avlagte årsregnskap benyttes. Det vil forekomme at selskap som virksomheten har eierandeler i ikke har offentliggjort sitt årsresultat før virksomhetens frist for oversendelse av årsrapport med tilhørende årsregnskap (så snart det foreligger og innen 15. mars). Ved utfylling av noten kan dere benytte tall fra selskapets årsregnskap for året før. Om det ikke benyttes regnskapstall fra siste år bør dette opplyses om i noten.

Slett kontrollsum før rapportering

Kontrollsum rapportert mellomværende med statskassen

Rapportert mellomværende med statskassen note 9

-9 703 346

Bevilgningsrapportering

-9 703 346

SKAL GÅ I NULL

0

* Skyldige offentlige avgifter gjelder MVA termin 6/23

** Annen kortsiktig gjeld gjelder SPK termin 6/23 og tilleggsfaktura for 2023

Ledelseskommentarer årsregnskap 2023

Formål

Som direktorat for kulturmiljøforvaltningen er Riksantikvaren Klima- og Miljødepartementets sentrale rådgivende og utøvende faginstans for forvaltning av kulturmiljø. Riksantikvaren skal bidra til å realisere regjeringens nasjonale mål som gjenspeiler hva Norge vil oppnå på viktige miljøområder. Direktoratet skal også bidra til å videreutvikle politikken gjennom kunnskapsbaserte beskrivelser og analyser av tilstanden i sektoren. Vår statlige kulturmiljøforvaltning skal utøves i dialog med lokale og regionale myndigheter. Riksantikvaren skal bidra til implementering av gjeldende statlig kulturmiljøpolitikk og har overordnet faglig ansvar for fylkeskommunenes og Sametingets arbeid med kulturminner, kulturmiljø og landskap.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt iht. bestemmelsene om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Klima- og miljødepartementet i instruks om økonomistyring. Vi mener regnskapet gir et dekkende bilde av Riksantikvarens disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter og tilskudd.

Vurderinger av vesentlige forhold

På kap. 1429 har Riksantikvaren i 2023 en samlet tildeling på til sammen 750,4 mill. kroner inklusive overføringer fra 2022, hvorav 507,1 mill. kroner knyttet til tilskuddsposter. I tillegg har direktoratet mottatt belastningsfullmakter over andre kap. på til sammen 137,5 mill. kroner. I 2023 har Riksantikvaren samlet utgiftsført 758,9 mill. kroner, hvorav 64,2 mill. kroner inkluderer belastninger over andre kap.

Regnskapsførte inntekter på kap. 4429 post 02 og 09 i 2023 er på 4,9 mill. kroner, det er 1,4 mill. kroner lavere enn Klima- og miljødepartementet fastsatte som inntektskrav i tildelingsbrevet for 2023.

Artskontorapporteringen viser brutto rapporterte utgifter til drift på 236,5 mill. kroner. Av dette utgjør utbetalinger til lønn 126,8 mill. kroner. (jf. oppstilling av artskontorapportering og Note 2), og *andre utbetalinger til drift* på 109,7 mill. kroner (jf. Note 3).

Innenfor *lønnskostnader*, utgjorde lønn, utgifter til arbeidsgiveravgift og pensjonspremier til SPK, henholdsvis 81, 13 og 8 prosent. Antall årsverk var gjennomsnittlig 122,0 i 2023.

Innenfor *andre utbetalinger til drift*, på 109,7 mill. kroner gikk 22 prosent (24,6 mill. kroner) til husleie, 20 prosent (22,1 mill. kroner) til kjøp av konsulenttenester som i hovedsak knyttet til digital utvikling, utvikling av bevaringsstrategi, evaluering landsverneplanarbeid og Statens kulturhistoriske eiendommer. Kjøp av fremmede tjenester utgjør 42 prosent (46,4 mill. kroner) som i hovedsak er knyttet til kjøp av konsulenttenester over post 01, 21 og 22 til prosjekter innen brannsikring, ruiner,

Vår verdensarv, miljøovervåknings programmene, IKT, drift og bistand fra Norsk institutt for kulturminneforskning (jf. Note 3).

Bekreftet mellomværende med statskassen utgjorde per 31.12.2023 er -9 703 346,20 kroner.

Riksantikvaren jobber kontinuerlig med å digitalisere tjenestene, omstille og effektivisere driften og å tilpasse bemanningen i forhold til de pålagte oppgavene og gitte tildelinger.

Kap. 1429 Post 01 Driftsutgifter

Riksantikvaren har i 2023 en samlet tildeling på 162,1 mill. kroner i driftsmidler over post 01 *Driftsutgifter*. 4,0 mill. kroner er overført fra 2022, kompensasjon for lønnsregulering i 2022 utgjør 4,1 mill. kroner jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren har regnskapsført 154,4 mill. kroner på posten hvorav 3,2 mill. kroner er mottatt i refusjoner av sykepenges og foreldrepenger.

Etter justering for mindreinntekter på kap. 4429 viser posten et mindreforbruk på 6,4 mill. kroner. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk til neste år på post 01 iht. beregninger i note B. Inntekter knyttet til posten er ført under kap. 4429 post 02 og 09.

Mindreforbruket utgjør rundt 4,0% av postens totale størrelse og skyldes at medarbeidere som har sluttet i 2023 enten ikke er erstattet, eller hvor det gikk noe tid før erstatning kom på plass. I tillegg er kostnader til rekrutteringsstøtte, lederutvikling og generelle kompetansetiltak blitt lavere enn budsjettert. Riksantikvaren har i 2023 forsøkt å spare driftsmidler på post 01 og 21 med tanke på de økte kostnadene vi får i 2024 i forbindelse med flytting til nye lokaler.

Kap. 1428 post 21 Spesielle driftsutgifter

Riksantikvaren har i 2023 utbetalt 31,0 mill. kroner av samlede disponerte midler på 32,6 mill. kroner. Overførte midler fra 2022 utgjør 0,6 mill. kroner, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 21 på 1,6 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Mindreforbruket skyldes at enkelte prosjekter er strukket ut i tid.

Kap. 1429 post 22 Flerårige prosjekt kulturmiljøforvaltning

Riksantikvaren har i 2023 utbetalt 37,8 mill. kroner av samlede disponible midler på 48,6 mill. kroner. 12,2 mill. kroner er overført fra 2022, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 22 på 10,7 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Årsaken til mindreforbruket på post 22 er hovedsakelig forsinkelser i leveranse i de større prosjektene bl.a. Vår verdensarv, bevaringsstrategier, stavkirkeprosjektet, konserveringsoppgaver og BARK-seminaret som ble utsatt. Energisparende tiltak på vernebygget på Hamar gjorde at energikostnadene i dette prosjektet ble mindre enn budsjettert. I tillegg ble det ved nysalderingen overført midler bl.a. til endring i digitale systemer som følge av oppløsning av fylkeskommuner. Kostnader til dette påløper delvis i 2023 og i 2024.

Kap. 1429 post 60 Kulturmiljøarbeid i kommunene

Riksantikvaren har i 2023 utbetalt 8,7 mill. kroner av samlede disponible midler på 8,8 mill. kroner. Posten er ikke overførbar.

Kap. 1429 post 70 Tilskudd til *automatisk fredete og andre arkeologiske kulturmiljøer*

Riksantikvaren har utbetalt 39,8 mill. kroner av samlede disponible midler på 39,9 mill. kroner. 0,010 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 70 på 0,024 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Kap. 1429 post 71 Tilskudd til *fredete kulturmiljøer i private eie, kulturmiljø og kulturlandskap*

Riksantikvaren har utbetalt 142,4 mill. kroner av samlede disponible midler på 146,1 mill. kroner. 2,3 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 71 på 3,7 mill. kroner til neste iht. beregninger i note B.

Mindreutgifter skyldes at økningen gitt ved RNB ikke ble benyttet i sin helhet i 2023. Dette skyldes at det i 2023 pågikk et utviklingsarbeid omkring antikvariske merkostnader, som vi legger til grunn for fordelingen i 2024. Økningen benyttes i den forbindelse.

Kap. 1429 post 72 Tilskudd til *tekniske og industrielle kulturmiljøer*

Riksantikvaren har utbetalt 57,8 mill. kroner av samlede disponible midler på 58,9 mill. kroner. 0,3 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 72 på 1,0 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Restmidlene er bundet i vedtak om tilskudd til prosjekter som Riksantikvaren støtter i polarområder, og som ikke ble ferdigstilt i 2023.

Kap. 1429 post 73 Tilskudd til *bygninger og anlegg fra middelalder og brannsikring*

Riksantikvaren har utbetalt 71,4 mill. kroner av samlede disponible midler på 94,3 mill. kroner.

30,6 mill. kroner er overført fra 2022, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 73 på 22,9 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Mindreforbruket er knyttet til tilskuddsordningene på kirkefeltet og ruinefeltet, og der Riksantikvaren fordeler direkte til tilskuddsmottakere. Prosjektene som mottar tilskuddsmidler, har et omfang og en kompleksitet som gjør at de pågår over flere år. Tilskuddene er gitt med en arbeidsfrist på tre budsjettår.

Kap. 1429 post 74 Tilskudd til *fartøyvern*

Riksantikvaren har utbetalt 70,6 mill. kroner av samlede disponible midler på 70,6 mill. kroner.

0,013 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruket på post 74 til neste år iht. beregninger i note B.

Kap. 1429 post 75 Tilskudd til *fartøyvernsentrene*

Riksantikvaren har utbetalt 15,5 mill. kroner av samlede disponible midler på 19,8 mill. kroner.

4,2 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på 4,2 mill. kroner til neste år på post 75 iht. beregninger i note B.

Mindreforbruk for post 75 er knyttet til ny innretning for tilskuddsposten. Ny innretning trådte i kraft fra og med budsjettåret 2023 og det tildeles nå tilskudd fra posten til flere aktører enn fartøyvernsentrene. Mindreforbruket for post 75 skyldes i hovedsak at fagutviklingsprosjekter igangsatt i 2023 ikke er ferdigstilt. Tilskudd til fagutviklingsprosjekter utbetales etterskuddsvis og det gjenstående beløpet utbetales til prosjektene når de blir sluttført i 2024. Riksantikvaren har tett oppfølging av prosjektene.

Kap. 1429 post 77 Verdiskapingsarbeid på kulturmiljøområdet

Riksantikvaren har utbetalt 11,2 mill. kroner av samlede disponible midler på 13,4 mill. kroner. 5,0 mill. kroner er overført fra 2022, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre en mindreforbruk på post 77 på 2,3 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Mindreforbruket må ses i sammenheng med overføringer fra tidligere år. Aktivitetsnivået i 2023 har vært høyere enn årsbevilgningen og vi er i ferd med å ta igjen det akkumulerte etterslepet på posten.

Kap. 1429 post 79 Verdensarven

Riksantikvaren har utbetalt 54,1 mill. kroner av samlede disponible midler på 55,4 mill. kroner, 2,0 mill. kroner er overført fra 2022, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre en mindreforbruk på post 79 på 1,2 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Avviket skyldes tilskudd som er bundet i ulike prosjekter med varighet i 2024-2025.

Kap. 4429 post 02 Refusjoner og ymse inntekter og post 09 Internasjonale oppdrag

Regnskapsførte inntekter på kap. 4429 post 02 og 09 i 2023 er på 4,9 mill. kroner, det er 1,4 mill. kroner lavere enn Klima- og miljødepartementet fastsatte som inntektskrav i tildelingsbrevet for 2023. Mindreinntekter på post 02 må ses i sammenheng med Riksantikvarens virksomhet og inntektsgivende aktiviteter. Mindreinntekter på post 09 skyldes noe lavere refusjon av EØS midler enn budsjettert på grunn av lavere aktivitet i programmer knyttet til EØS.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Riksantikvaren. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2023.

Revisjonsberetningen og all underliggende korrespondanse knyttet til den finansielle revisjon er offentlig når revisjonsberetningen er oversendt til virksomheten.

Oslo, 13. mars 2023

Hanna Kosonen Geiran

riksantikvar

Astrid Auran-Nesbø

organisasjonsdirektør

Prinsippnote til årsregnskapet 2023

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises i kolonnen for samlet tildeling, og er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen *Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen* bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Noten viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifikasjon av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Vedlegg til årsrapport 2023

Rapportering på aktivitets- og redegjørelsesplikt i likestillings- og diskrimineringsloven 2023.

1. Kommentarer og vurderinger til rapporteringsskjema

a) Lønnsforskjeller kvinner/menn totalt i virksomheten

I 2023 tjener menn 99 % av kvinners lønn hos Riksantikvaren, det samme som i 2022.

Innenfor kategorien toppledelse er det 17 % menn og 83 % kvinner i 2023. Gjennomsnittlig månedslønn for menn er 92 % av gjennomsnittlig månedslønn for kvinner. Tilsvarende tall for 2022 for menn var 93 %.

Innenfor kategorien mellomledere er det 33 % menn og 67 % kvinner i 2022. Gjennomsnittlig månedslønn for kvinner på mellomledernivå er 97 % av gjennomsnittlig månedslønn for menn. I 2022 var fordelingen 36 % for menn og 64 % for kvinner. Gjennomsnittlig månedslønn for kvinner var 98 % av gjennomsnittlig månedslønn for menn.

For høyere lønnede rådgivere (prosjektledere, fagdirektører og seniorrådgivere) i 2023 er den gjennomsnittlige månedslønn for kvinner 99 % av den gjennomsnittlige månedslønn for menn, det samme som i 2022.

For saksbehandlere (rådgivere og førstekonsulenter) er gjennomsnittlig månedslønn for kvinner på 99 % av den gjennomsnittlige månedslønn for menn, det samme som i 2022

For lavere kontorstillinger er gjennomsnittlig månedslønn for kvinner 85 % av den gjennomsnittlig månedslønn for menn. Det var ingen ansatte i lavere kontorstillinger i 2022.

b) Kjønnssammensetning

Fra 2022 har prosentandelen menn gått noe ned, og i 2023 har vi 38 % menn. Tilsvarende tall i 2022 var 40 %. På mellomledernivå er kjønnsfordelingen i 2022 på 33 % menn og 67 % kvinner. Tilsvarende tall for 2022 var 36 % menn og 62 % kvinner. Når det gjelder høyere lønnede rådgivere har det vært en nedgang i antall menn til 41 % i 2023. Tallet for 2022 var 45 %. For saksbehandlere i lavere stillinger er det en nedgang fra 31 % menn i 2022 til 27 % i 2022. På lavere kontorstillinger er det 33 % menn og 67 % kvinner. Det var ingen ansatte i lavere kontorstillinger i 2022.

c) Deltid

Det var 14 ansatte som hadde deltidsstillinger i 2023, 4 menn og 10 kvinner. Dette utgjør 2,7 % av menn og 6,7 % av kvinner. Av disse var 5 midlertidig ansatt. Av de fast ansatte var det 4 på delvis AFP og 5 med uføregrad. Den midlertidig ansatte har redusert stilling etter eget ønske. I 2022 var det tallet på henholdsvis 1,5 % for menn og 2,2 % for kvinner.

d) Midlertidig ansatte

I 2023 var 12,7 % av de kvinnelige ansatte midlertidig engasjert. Tilsvarende tall for 2022 var på 8,8 %. Av de mannlige ansatte var 2,7 % midlertidig engasjert i 2023. I 2022 var tallet 3,6 %.

e) Legemeldt sykefravær i 2023

Legemeldt sykefravær for kvinner var i 2023 på 2,6 %. Legemeldt sykefravær for menn var i 2023 på 1,5 %.

f) Foreldrepermisjon

I 2023 var det 100 % kvinner som tok ut foreldrepermisjon hos Riksantikvaren, det samme som i 2022.

2. Aktiviteter hos Riksantikvaren for å fremme likestilling og hindre diskriminering på bakgrunn av kjønn, nedsatt funksjonsevne, etnisitet, religion med videre.

a) Tilrettelegging for ansatte med nedsatt funksjonsevne

Som i tidligere år iverksetter vi tilrettelegging for ansatte etter behov og som en del av sykefraværsoppfølgingen. Riksantikvaren har inngått en midlertidig ordning for hjemmekontor med 3+2 dager, dvs. 3 dager på kontoret (mandag-onsdag) og mulighet for hjemmekontor torsdag og fredag. Det er utarbeidet en tilleggsavtale om arbeid fra hjemmekontor for de som ønsket å benytte seg av ordningen. Vi har ordninger hvor ansatte kan kjøpe inn kontorutstyr til hjemmekontor og få dekket kostnader for dette.

b) Rekruttering av kandidater med ikke-vestlig bakgrunn (etnisitet)

Riksantikvaren har rutine for å gjennomgå søkerlister med sikte på å vurdere kandidater med ikke-vestlig bakgrunn til eventuelt intervju dersom vedkommende er kvalifisert. Gjennom rekrutteringssystemet Webcruiter som Riksantikvaren benytter, kan søkeren selv varsle om ikke-vestlig bakgrunn.

Til de 8 stillingene som ble kunngjort hos Riksantikvaren i 2023 var det 12 kandidater som hadde krysset av for ikke-vestlig bakgrunn. Av disse ble 5 funnet kvalifisert og innkalt til førstegangs intervju til 4 av de utlyste stillingene.

c) Tilrettelegging for kulturelle/religiøse minoriteter

Riksantikvaren tilrettelegger for at ansatte med minoritetsbakgrunn kan få fri til kulturelle og religiøse høytidsdager i henhold til bestemmelsene i Statens personalhåndbok. I 2023 var det en ansatt som benyttet seg av denne ordningen.

d) Tilrettelegging ved graviditet, foreldrefravær og omsorgsoppgaver

Tilrettelegging gjøres fortløpende og ved behov. Vi har fokus på fleksible løsninger med blant annet mulighet for arbeid hjemmefra, fysioterapi, tilpasning av arbeidsoppgaver med mer. Behovet vurderes i samarbeid mellom den ansatte, leder og HR.

e) Seniorpolitikk

Avgangsalder hos Riksantikvaren var i 2023 den samme som for 2022, på 66 år. Riksantikvaren arrangerer årlige pensjonsseminar for alle ansatte med Statens Pensjonskasse: Ett kurs for de som er født i 1962 og tidligere og ett for de som er født fra 1963 og senere. På kursene får ansatte informasjon om pensjonsordningen i staten og tilbys individuell rådgivning og pensjonsberegning.

3. Utvidet aktivitets- og redegjørelsesplikt i Likestillings- og diskrimineringsloven

Overordnet rapportering på likestilling- og diskrimineringsområdet

Det foretas en årlig rapportering på likestillings- og diskrimineringsområdet i tillegg til andre områder på HR hos Riksantikvaren. Disse rapportene blir behandlet i ledelsen hos Riksantikvaren.

Riksantikvaren har en egen handlingsplan for likestillingsarbeidet. Arbeidet med en slik handlingsplan ble startet i 2021 og fullført i 2022. Handlingsplanen for oppfølging av likestillingsarbeidet og den utvidede aktivitets- og redegjørelsesplikten ble utarbeidet i samarbeid med AMU for å følge opp plikten. I september 2023 ble handlingsplanen gjennomgått på nytt i AMU. Det ble bestemt at inkludering og medarbeiderskap skulle være med som tema i medarbeiderundersøkelsen.

a) Ufrivillig deltid

Ufrivillig deltid blir kartlagt ved en gjennomgang av type deltid. Hvis det er kartlagt tilfeller av deltid som ikke innebærer AFP eller uføregrad, blir det sendt ut en egen spørreundersøkelse til dem det gjelder for å kartlegge om deltidsstillingen er ufrivillig. Riksantikvaren har ingen tilfeller av ufrivillig deltid i 2023. Ufrivillig deltid blir fulgt opp løpende av HR.

b) Kjønnbasert vold

Kjønnbasert vold blir fulgt opp gjennom vernetjenestens arbeid og av HR. Riksantikvaren følger sine ordinære rutiner ved eventuelle personal- og varslingssaker.

c) Arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering

Riksantikvaren hadde tema som mobbing, trakassering, inkludering og medarbeiderskap i medarbeiderundersøkelsen for 2023. Vi har også lagt til rette slik at rutiner og informasjon om varsling, om hvordan melde avvik, om vernetjenesten og om HMS-arbeidet hos Riksantikvaren og hos AMU, er enkelt å finne på vårt intranett og i våre digitale håndbøker. I tillegg hadde Riksantikvaren digitalt etikk-kurs for alle ansatte i 2023.

Ledelseskommentarer årsregnskap 2023

Formål

Som direktorat for kulturmiljøforvaltningen er Riksantikvaren Klima- og Miljødepartementets sentrale rådgivende og utøvende faginstans for forvaltning av kulturmiljø. Riksantikvaren skal bidra til å realisere regjeringens nasjonale mål som gjenspeiler hva Norge vil oppnå på viktige miljøområder. Direktoratet skal også bidra til å videreutvikle politikken gjennom kunnskapsbaserte beskrivelser og analyser av tilstanden i sektoren. Vår statlige kulturmiljøforvaltning skal utøves i dialog med lokale og regionale myndigheter. Riksantikvaren skal bidra til implementering av gjeldende statlig kulturmiljøpolitikk og har overordnet faglig ansvar for fylkeskommunenes og Sametingets arbeid med kulturminner, kulturmiljø og landskap.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt iht. bestemmelsene om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra Klima- og miljødepartementet i instruks om økonomistyring. Vi mener regnskapet gir et dekkende bilde av Riksantikvarens disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter og tilskudd.

Vurderinger av vesentlige forhold

På kap. 1429 har Riksantikvaren i 2023 en samlet tildeling på til sammen 750,4 mill. kroner inklusive overføringer fra 2022, hvorav 507,1 mill. kroner knyttet til tilskuddsposter. I tillegg har direktoratet mottatt belastningsfullmakter over andre kap. på til sammen 137,5 mill. kroner. I 2023 har Riksantikvaren samlet utgiftsført 758,9 mill. kroner, hvorav 64,2 mill. kroner inkluderer belastninger over andre kap.

Regnskapsførte inntekter på kap. 4429 post 02 og 09 i 2023 er på 4,9 mill. kroner, det er 1,4 mill. kroner lavere enn Klima- og miljødepartementet fastsatte som inntektskrav i tildelingsbrevet for 2023.

Artskontorapporteringen viser brutto rapporterte utgifter til drift på 236,5 mill. kroner. Av dette utgjør utbetalinger til lønn 126,8 mill. kroner. (jf. oppstilling av artskontorapportering og Note 2), og *andre utbetalinger til drift* på 109,7 mill. kroner (jf. Note 3).

Innenfor *lønnskostnader*, utgjorde lønn, utgifter til arbeidsgiveravgift og pensjonspremier til SPK, henholdsvis 81, 13 og 8 prosent. Antall årsverk var gjennomsnittlig 122,0 i 2023.

Innenfor *andre utbetalinger til drift*, på 109,7 mill. kroner gikk 22 prosent (24,6 mill. kroner) til husleie, 20 prosent (22,1 mill. kroner) til kjøp av konsulenttenester som i hovedsak knyttet til digital utvikling, utvikling av bevaringsstrategi, evaluering landsverneplanarbeid og Statens kulturhistoriske eiendommer. Kjøp av fremmede tjenester utgjør 42 prosent (46,4 mill. kroner) som i hovedsak er knyttet til kjøp av konsulenttenester over post 01, 21 og 22 til prosjekter innen brannsikring, ruiner,

Vår verdensarv, miljøovervåknings programmene, IKT, drift og bistand fra Norsk institutt for kulturminneforskning (jf. Note 3).

Bekreftet mellomværende med statskassen utgjorde per 31.12.2023 er -9 703 346,20 kroner.

Riksantikvaren jobber kontinuerlig med å digitalisere tjenestene, omstille og effektivisere driften og å tilpasse bemanningen i forhold til de pålagte oppgavene og gitte tildelinger.

Kap. 1429 Post 01 Driftsutgifter

Riksantikvaren har i 2023 en samlet tildeling på 162,1 mill. kroner i driftsmidler over post 01 *Driftsutgifter*. 4,0 mill. kroner er overført fra 2022, kompensasjon for lønnsregulering i 2022 utgjør 4,1 mill. kroner jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren har regnskapsført 154,4 mill. kroner på posten hvorav 3,2 mill. kroner er mottatt i refusjoner av sykepenges og foreldrepenger.

Etter justering for mindreinntekter på kap. 4429 viser posten et mindreforbruk på 6,4 mill. kroner. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk til neste år på post 01 iht. beregninger i note B. Inntekter knyttet til posten er ført under kap. 4429 post 02 og 09.

Mindreforbruket utgjør rundt 4,0% av postens totale størrelse og skyldes at medarbeidere som har sluttet i 2023 enten ikke er erstattet, eller hvor det gikk noe tid før erstatning kom på plass. I tillegg er kostnader til rekrutteringsstøtte, lederutvikling og generelle kompetansetiltak blitt lavere enn budsjettert. Riksantikvaren har i 2023 forsøkt å spare driftsmidler på post 01 og 21 med tanke på de økte kostnadene vi får i 2024 i forbindelse med flytting til nye lokaler.

Kap. 1428 post 21 Spesielle driftsutgifter

Riksantikvaren har i 2023 utbetalt 31,0 mill. kroner av samlede disponerte midler på 32,6 mill. kroner. Overførte midler fra 2022 utgjør 0,6 mill. kroner, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 21 på 1,6 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Mindreforbruket skyldes at enkelte prosjekter er strukket ut i tid.

Kap. 1429 post 22 Flerårige prosjekt kulturmiljøforvaltning

Riksantikvaren har i 2023 utbetalt 37,8 mill. kroner av samlede disponible midler på 48,6 mill. kroner. 12,2 mill. kroner er overført fra 2022, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 22 på 10,7 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Årsaken til mindreforbruket på post 22 er hovedsakelig forsinkelser i leveranse i de større prosjektene bl.a. Vår verdensarv, bevaringsstrategier, stavkirkeprosjektet, konserveringsoppgaver og BARK-seminaret som ble utsatt. Energisparende tiltak på vernebygget på Hamar gjorde at energikostnadene i dette prosjektet ble mindre enn budsjettert. I tillegg ble det ved nysalderingen overført midler bl.a. til endring i digitale systemer som følge av oppløsning av fylkeskommuner. Kostnader til dette påløper delvis i 2023 og i 2024.

Kap. 1429 post 60 Kulturmiljøarbeid i kommunene

Riksantikvaren har i 2023 utbetalt 8,7 mill. kroner av samlede disponible midler på 8,8 mill. kroner. Posten er ikke overførbar.

Kap. 1429 post 70 Tilskudd til *automatisk fredete og andre arkeologiske kulturmiljøer*

Riksantikvaren har utbetalt 39,8 mill. kroner av samlede disponible midler på 39,9 mill. kroner. 0,010 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 70 på 0,024 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Kap. 1429 post 71 Tilskudd til *fredete kulturmiljøer i private eie, kulturmiljø og kulturlandskap*

Riksantikvaren har utbetalt 142,4 mill. kroner av samlede disponible midler på 146,1 mill. kroner. 2,3 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 71 på 3,7 mill. kroner til neste iht. beregninger i note B.

Mindreutgifter skyldes at økningen gitt ved RNB ikke ble benyttet i sin helhet i 2023. Dette skyldes at det i 2023 pågikk et utviklingsarbeid omkring antikvariske merkostnader, som vi legger til grunn for fordelingen i 2024. Økningen benyttes i den forbindelse.

Kap. 1429 post 72 Tilskudd til *tekniske og industrielle kulturmiljøer*

Riksantikvaren har utbetalt 57,8 mill. kroner av samlede disponible midler på 58,9 mill. kroner. 0,3 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A.

Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 72 på 1,0 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Restmidlene er bundet i vedtak om tilskudd til prosjekter som Riksantikvaren støtter i polarområder, og som ikke ble ferdigstilt i 2023.

Kap. 1429 post 73 Tilskudd til *bygninger og anlegg fra middelalder og brannsikring*

Riksantikvaren har utbetalt 71,4 mill. kroner av samlede disponible midler på 94,3 mill. kroner.

30,6 mill. kroner er overført fra 2022, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på post 73 på 22,9 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Mindreforbruket er knyttet til tilskuddsordningene på kirkefeltet og ruinefeltet, og der Riksantikvaren fordeler direkte til tilskuddsmottakere. Prosjektene som mottar tilskuddsmidler, har et omfang og en kompleksitet som gjør at de pågår over flere år. Tilskuddene er gitt med en arbeidsfrist på tre budsjettår.

Kap. 1429 post 74 Tilskudd til *fartøyvern*

Riksantikvaren har utbetalt 70,6 mill. kroner av samlede disponible midler på 70,6 mill. kroner.

0,013 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruket på post 74 til neste år iht. beregninger i note B.

Kap. 1429 post 75 Tilskudd til *fartøyvernsentrene*

Riksantikvaren har utbetalt 15,5 mill. kroner av samlede disponible midler på 19,8 mill. kroner.

4,2 mill. kroner er overført fra 2022 jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre mindreforbruk på 4,2 mill. kroner til neste år på post 75 iht. beregninger i note B.

Mindreforbruk for post 75 er knyttet til ny innretning for tilskuddsposten. Ny innretning trådte i kraft fra og med budsjettåret 2023 og det tildeles nå tilskudd fra posten til flere aktører enn fartøyvernsentrene. Mindreforbruket for post 75 skyldes i hovedsak at fagutviklingsprosjekter igangsatt i 2023 ikke er ferdigstilt. Tilskudd til fagutviklingsprosjekter utbetales etterskuddsvis og det gjenstående beløpet utbetales til prosjektene når de blir sluttført i 2024. Riksantikvaren har tett oppfølging av prosjektene.

Kap. 1429 post 77 Verdiskapingsarbeid på kulturmiljøområdet

Riksantikvaren har utbetalt 11,2 mill. kroner av samlede disponible midler på 13,4 mill. kroner. 5,0 mill. kroner er overført fra 2022, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre en mindreforbruk på post 77 på 2,3 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Mindreforbruket må ses i sammenheng med overføringer fra tidligere år. Aktivitetsnivået i 2023 har vært høyere enn årsbevilgningen og vi er i ferd med å ta igjen det akkumulerte etterslepet på posten.

Kap. 1429 post 79 Verdensarven

Riksantikvaren har utbetalt 54,1 mill. kroner av samlede disponible midler på 55,4 mill. kroner, 2,0 mill. kroner er overført fra 2022, jf. bevilgningsrapporteringen og note A. Riksantikvaren søker om å overføre en mindreforbruk på post 79 på 1,2 mill. kroner til neste år iht. beregninger i note B.

Avviket skyldes tilskudd som er bundet i ulike prosjekter med varighet i 2024-2025.

Kap. 4429 post 02 Refusjoner og ymse inntekter og post 09 Internasjonale oppdrag

Regnskapsførte inntekter på kap. 4429 post 02 og 09 i 2023 er på 4,9 mill. kroner, det er 1,4 mill. kroner lavere enn Klima- og miljødepartementet fastsatte som inntektskrav i tildelingsbrevet for 2023. Mindreinntekter på post 02 må ses i sammenheng med Riksantikvarens virksomhet og inntektsgivende aktiviteter. Mindreinntekter på post 09 skyldes noe lavere refusjon av EØS midler enn budsjettet på grunn av lavere aktivitet i programmer knyttet til EØS.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Riksantikvaren. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d., men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2023.

Revisjonsberetningen og all underliggende korrespondanse knyttet til den finansielle revisjon er offentlig når revisjonsberetningen er oversendt til virksomheten.

Oslo, 13. mars 2023

Hanna Kosonen Geiran

riksantikvar

Astrid Auran-Nesbø

organisasjonsdirektør

Prinsippnote til årsregnskapet 2023

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "*Netto rapportert til bevilgningsregnskapet*" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet.

Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises i kolonnen for samlet tildeling, og er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Regnskapstall i bevilgnings- og artskontorrapportering med noter viser regnskapstall rapportert til statsregnskapet. I tillegg viser noten til artskontorrapporteringen *Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen* bokførte tall fra virksomhetens kontospesifikasjon i kolonnen *Spesifisering av bokført avregning med statskassen*. Noten viser forskjellen mellom beløp virksomheten har bokført på eiendels- og gjeldskontoer i virksomhetens kontospesifikasjon (herunder saldo på kunde- og leverandørreskontro) og beløp virksomheten har rapportert som fordringer og gjeld til statsregnskapet og som inngår i mellomværendet med statskassen.

Virksomheten har innrettet bokføringen slik at den følger kravene i bestemmelser om økonomistyring i staten. Dette innebærer at alle opplysninger om transaksjoner og andre regnskapsmessige disposisjoner som er nødvendige for å utarbeide pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 3.3.2, og spesifikasjon av pliktig regnskapsrapportering, jf. bestemmelsene punkt 4.4.3, er bokført. Bestemmelsene krever blant annet utarbeiding av kundespesifikasjon og leverandørspesifikasjon. Dette medfører at salgs- og kjøpstransaksjoner bokføres i kontospesifikasjonen på et tidligere tidspunkt enn de rapporteres til statsregnskapet, og innebærer kundefordringer og leverandørgjeld i kontospesifikasjonen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering 31.12.2023

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindregift
1429	Riksantikvaren	01	Driftsutgifter	A, B	162 147 000	154 363 052	7 783 948
1429	Riksantikvaren	21	Spesielle driftsutgifter	A	32 597 000	31 025 350	1 571 650
1429	Riksantikvaren	22	Flerårige prosjekt kulturminneforvaltning, kan overføres	A, B	48 545 000	37 818 766	10 726 234
1429	Riksantikvaren	60	Kulturminnearbeid i kommunene	A	8 824 000	8 665 000	159 000
1429	Riksantikvaren	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	A, B	39 870 000	39 846 106	23 894
1429	Riksantikvaren	71	Tilskudd til fredete kulturminner i private eie, kulturmiljø og kulturlandskap	A, B	146 127 000	142 455 767	3 671 233
1429	Riksantikvaren	72	Tilskudd til teknisk og industrielle kulturminner	A, B	58 858 000	57 838 000	1 020 000
1429	Riksantikvaren	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalder og brannsikring	A, B	94 260 000	71 351 034	22 908 966
1429	Riksantikvaren	74	Tilskudd til fartøyvern	A, B	70 618 000	70 612 895	5 105
1429	Riksantikvaren	75	Tilskudd til fartøyvernsesterene	A	19 759 000	15 521 707	4 237 293
1429	Riksantikvaren	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	A, B	13 403 000	11 150 000	2 253 000
1429	Riksantikvaren	79	Tilskudd til verdensarven	A, B	55 369 000	54 146 189	1 222 811
882	Barne- og familiedepartement	61	Tilskudd til fredete og verneverdige kirkebygg, kan overføres		120 824 000	34 758 102	
1400	Klima- og miljødepartementet	21	Spesielle driftsutgifter		1 000 000	999 923	
1410	Klima- og miljødepartementet	21	Miljødata		6 636 000	6 509 690	
1800	Olje- og energidepartementet	21	Spesielle driftsutgifter		9 025 000	5 813 287	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter		0	16 076 013	
Sum utgiftsført					887 862 000	758 950 881	
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt (-)
4429	Riksantikvaren	02	Refusjoner og diverse inntekter	A	-2 303 000	-1 608 601	694 399
4429	Riksantikvaren	09	Internasjonale oppdrag	A	-4 023 000	-3 332 399	690 601
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekt, ymse		0	-220 839	
5700	Arbeidsgiveravgift	72	Arbeidsgiveravgift		0	-15 865 591	
Sum inntektsført					-6 326 000	-21 027 431	
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						737 923 451	
Kapitalkontoer							
60087901	Norges Bank 0677.03.02666 /innbetalinger					11 574 641	
60087902	Norges Bank 0677.04.03012/utbetalinger					-748 617 085	
714429	Endring i mellomværende med statskassen					-881 007	
Sum rapportert						0,00	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
Konto	Tekst				31.12.2023	31.12.2022	Endring
714429	Mellomværende med statskassen				-9 703 346	-8 822 340	-881 007

Note A Forklaring av samlet tildeling							
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets bevilgning	RNB 2023	Lønnsoppgjøret 2023	Ny budsjettsaldering 2023	Samlet tildeling	
142901	4 037 000	153 620 000	5 341 000	4 149 000	-5 000 000	162 147 000	
142921	611 000	31 977 000	9 000	0	0	32 597 000	
142922	12 179 000	30 361 000	5 000	0	6 000 000	48 545 000	
142960	0	8 824 000	0	0	0	8 824 000	
142970	10 000	39 026 000	834 000	0	0	39 870 000	
142971	2 319 000	142 759 000	3 049 000	0	-2 000 000	146 127 000	
142972	304 000	58 554 000	0	0	0	58 858 000	
142973	30 623 000	59 072 000	3 565 000	0	1 000 000	94 260 000	
142974	13 000	70 605 000	0	0	0	70 618 000	
142975	4 202 000	15 557 000	0	0	0	19 759 000	
142977	4 957 000	8 446 000	0	0	0	13 403 000	
142979	1 997 000	53 372 000	0	0	0	55 369 000	
88261	80 970 000	38 945 000	909 000	0	0	120 824 000	
140021	0	1 000 000	0	0	0	1 000 000	
141021	191 000	6 316 000	129 000	0	0	6 636 000	
180021	1 025 000	8 000 000	0	0	0	9 025 000	887 862 000
442902	0	-2 303 000	0	0	0	-2 303 000	
442909	0	-4 023 000	0	0	0	-4 023 000	-6 326 000
						881 536 000	

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-)/ mindre utgift	Utgiftsført av andre i hht avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastnings-fullmakter	Merinntekter / mindreinntekter (-) iht merinntektsfullmakt	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten	Forklaring
142901		7 783 948	0	7 783 948	-1 385 000	0	0	6 398 948	7 905 500	6 398 948	III, IV, V
142921		1 571 650	0	1 571 650	0	0	0	1 571 650	1 599 300	1 571 650	V
142922	"kan overføres"	10 726 234	0	10 726 234	Ikke aktuell	0	Ikke aktuell	10 726 234	10 726 234	10 726 234	II
142960		159 000	0	159 000	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	0	0	0	
142970	"kan overføres"	23 894	0	23 894	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	23 894	23 894	23 894	II
142971	"kan overføres"	3 671 233	0	3 671 233	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	3 671 233	3 671 233	3 671 233	II
142972	"kan overføres"	1 020 000	0	1 020 000	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	1 020 000	1 020 000	1 020 000	II
142973	"kan overføres"	22 908 966	0	22 908 966	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	22 908 966	22 908 966	22 908 966	II
142974	"kan overføres"	5 105	0	5 105	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	5 105	5 105	5 105	II
142975	"kan overføres"	4 237 293	0	4 237 293	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	4 237 293	4 237 293	4 237 293	II
142977	"kan overføres"	2 253 000	0	2 253 000	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	2 253 000	2 253 000	2 253 000	II
142979	"kan overføres"	1 222 811	0	1 222 811	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	1 222 811	1 222 811	1 222 811	II
88261	"kan overføres"	86 065 898	0	86 065 898	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	86 065 898	86 065 898	86 065 898	I, II
140021		77	0	77	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	0	50 000	0	I,
141021		126 310	0	126 310	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	126 310	322 250	126 310	I, V
180021	"kan overføres"	3 211 713	0	3 211 713	Ikke aktuell	Ikke aktuell	Ikke aktuell	3 211 713	3 211 713	3 211 713	I, II

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se det årlige rundskrivet R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

I - Mottatte belastningsfullmakter

II - Stikkordet «kan overføres»

III - Fullmakt til å bruke standard refusjoner av lønnsutgifter til å overskride utgifter

IV - Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

V - Mulig overførbart beløp

Oppstilling av artskontorrapporteringen 31.12.2023

	Note	2023	2022
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Salgs- og leieinntekter	1	4 941 000	4 994 374
<i>Sum inntekter fra drift</i>		4 941 000	4 994 374
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	126 822 443	123 957 156
Andre utbetalinger til drift	3	109 705 476	109 823 925
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		236 527 919	233 781 081
Netto rapporterte driftsutgifter		231 586 919	228 786 707
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling av finansutgifter	4	2 150	23 688
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		2 150	23 688
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		2 150	23 688
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten*			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	5	506 344 800	511 249 804
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		506 344 800	511 249 804
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *			
Grupplivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		220 839	175 461
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		15 865 591	15 115 111
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		16 076 013	16 721 217
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-10 417	1 430 645
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		737 923 451	741 490 844
Oversikt over mellomværende med statskassen **			
Eiendeler og gjeld		2023	2022
Fordringer på ansatte		27 500	6 000
Skyldig skattetrekk og andre trekk		-5 144 810	-4 558 046
Skyldige offentlige avgifter (merverdiavgift)		-5 252	-6 716
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse		-4 580 784	-4 316 535
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m)		0	52 958
Sum mellomværende med statskassen	6	-9 703 346	-8 822 340
<p>*Disse overskriftene kan slettes om de ikke er aktuelle.</p> <p>**Andre ev. inntekter/utgifter rapportert på felleskapitler spesifiseres på egne linjer ved behov.</p> <p>*** Spesifiser og legg til linjer ved behov. Se veiledning over hva som skal inngå som en del av mellomværende med statskassen.</p> <p>**** I forbindelse med omleggingen av pensjonspremiemodellen til SPK i 2022, ble også faktureringen fra SPK lagt om. I 2021 hadde faktura for pensjonspremie for 6. termin betalingsfrist i desember, mens pensjonspremie for 6. termin i 2022 ble fakturert i desember med betalingsfrist i januar 2023. Pensjonsutgiften etter omleggingen av pensjonspremiemodellen skal fremdeles være lik fakturert pensjonspremie fra SPK. Balansekontoe koblet mot mellomværende med statskassen benyttes for å utgiftsføre terminfaktura for 6. termin 2022 og eventuell tilleggsfaktura fra SPK, selv om disse ikke er betalt i 2022, jf. henholdsvis rundskriv R-118 Regnskapsføring av pensjonspremie for statlige virksomheter og rundskriv R-8/2022 Regnskapsføring av ikke utbetalte lønnsmidler ifm. lønnsoppgjøret 2022 og konsekvenser av manglende rapportering i</p>			

Kontrollsum netto rapportert til bevilgningsregnskapet

Artskontorrapportering	737 923 451
Bevilgningsrapportering	737 923 451
SKAL GÅ I NULL	0

Kontrollsum mellomværende med statskassen

Artskontorrapportering	-9 703 346
Bevilgningsrapportering	-9 703 346
SKAL GÅ I NULL	0

Note 1 Innbetalinger fra drift

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Arkiv og bibliotekjenester, avgiftspliktig	35 000	100 000
Refundert reiseutgifter , utenfor avgiftsområdet	294 818	15 555
Tilfeldige inntekter (diverse inntekter post 01 - 29) , utenfor avgiftsområdet	5 610	13 414
Refundert lønnskostnader , utenfor avgiftsområdet *	3 035 251	3 225 656
Ref. andel prosjektkostnader, utenfor avgiftsområdet	198 465	243 502
Leieinntekter, utenfor avgiftsområdet	1 371 856	1 396 248
<i>Sum salgs- og leieinnbetalinger</i>	4 941 000	4 994 374
Sum innbetalinger fra drift	4 941 000	4 994 374

* Refunderte lønnskostnader er tilknyttet arbeid for EØS-programmene

Note 2 Utbetalinger til lønn

	31.12.2023	31.12.2022
Lønn	102 636 734	99 253 411
Arbeidsgiveravgift	15 865 591	15 115 111
Pensjonsutgifter*	9 764 797	9 373 490
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-3 967 451	-2 495 310
Andre ytelser **	2 522 771	2 710 454
Sum utbetalinger til lønn	126 822 443	123 957 156
Antall utførte årsverk:	122	***126

* Fra 2022 har SPK lagt om pensjonspremiemodellen fra fast premiesats til virksomhetsspesifikk hendelsesbasert arbeidsgiversandel som del av pensjonspremien. Premiesatsen for arbeidsgiverandelen utgjorde i 2023 10 prosent. Medlemsandelen på to prosent av lønnsgrunnlaget er uendret.

** Andre ytelser består av gaver til ansatte, gruppelevsforssikring, yrkesskadepremier, velverdstitak, annen personalkostnad og annen oppgaveliktig godtgjørelse

*** Vi har rettet opp antall årsverk for 2022 fordi definisjonen av antall årsverket er blitt endret.

Note 3 Andre utbetalinger til drift

	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	24 587 353	22 178 932
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 971 862	3 374 108
Mindre utstyersanskaffelser	1 362 339	912 001
Leie av maskiner, inventar og lignende	5 849 230	4 758 004
Kjøp av konsulenttjenester *	22 100 344	23 049 669
Kjøp av fremmede tjenester **	46 429 722	47 086 774
Reiser og diett	2 908 114	2 995 304
Øvrige driftsutgifter	3 496 512	5 469 134
Sum andre utbetalinger til drift	109 705 476	109 823 925

* 65% av kjøp av konsulenttjenester knyttet til digital utvikling, programvare mv. 9% er knyttet til bevaringsstrategi arbeidet, 4% til rådgivning i forbindelse med nye kontorlokaler og 6% er knyttet til evaluering landsverneplanarbeid og SKE.

** 27% av kjøp av fremmede tjenester er knyttet til brannsikring, ruiner og drift av vernebygget i Hamar. 17% er knyttet til Basisutstillingen, 14% til MOV programmene, 13% arbeidet med OED-midler, 9% til NIKUs bistand i saksbehandling og 5% er utbetaling til Miljødirektoratet for felles IKT-drift.

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter

	31.12.2023	31.12.2022
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	2 150	23 688
Sum utbetaling av finansutgifter	2 150	23 688

Note 5 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2023	31.12.2022
Tilskudd til kommuner	8 665 000	8 724 000
Tilskudd til fylkeskommuner	497 679 800	502 525 804
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	506 344 800	511 249 804

Note 6 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2023		Forskjell
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	
Omløpsmidler			
Kundefordringer	1 905	0	1 905
Fordringer (Reisetorskudd)	27 500	27 500	0
Sum	29 405	27 500	1 905
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-4 576 106	0	-4 576 106
Skyldig skattetrekk	-5 144 810	-5 144 810	0
Skyldige offentlige avgifter *	-5 252	-5 252	0
Annen kortsiktig gjeld **	0	-4 580 784	4 580 784
Sum	-9 726 168	-9 730 846	4 678
Sum	-9 696 763	-9 703 346	6 583

* Virksomheter som eier finansielle anleggsmidler i form av investeringer i aksjer og selskapsandeler fyller også ut note 8 B.

Del B Spesifisering av investeringer i aksjer og selskapsandeler

	Ervervsdato	Antall aksjer	Eierandel	Stemmeandel	Årets resultat i selskapet	Balanseført	Balanseført
						egenkapital i selskapet	verdi i regnskap*
Aksjer							
Selskap 1							
Selskap 2							
Selskap 3...							
Balanseført verdi 31.12.2022							0

* Investeringer i aksjer er bokført til anskaffelseskost. Balanseført verdi er den samme i både virksomhetens kontospesifikasjon og kapitalregnskapet.

Ved utfylling av note 8, del B skal tall fra selskapets siste avlagte årsregnskap benyttes. Det vil forekomme at selskap som virksomheten har eierandeler i ikke har offentliggjort sitt årsresultat før virksomhetens frist for oversendelse av årsrapport med tilhørende årsregnskap (så snart det foreligger og innen 15. mars). Ved utfylling av noten kan dere benytte tall fra selskapets årsregnskap for året før. Om det ikke benyttes regnskapstall fra siste år bør dette opplyses om i noten.

Slett kontrollsum før rapportering

Kontrollsum rapportert mellomværende med statskassen

Rapportert mellomværende med statskassen note 9

-9 703 346

Bevilgningsrapportering

-9 703 346

SKAL GÅ I NULL

0

* Skyldige offentlige avgifter gjelder MVA termin 6/23

** Annen kortsiktig gjeld gjelder SPK termin 6/23 og tilleggsfaktura for 2023